

MAGYAR HÍR- LAP

* 4 lei

Taxa postală plătită în numerar
aprobării Dir. Gen. PTT No. 15

Nagys. Ramaszetter Róbert urnak
HUNGARIA Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Arpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 273 (1419) szám * Vasárnap, 1936 november 29

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Románia külpolitikai helyzete élénken foglalkoztatta a szenátus és képviselőház szónokait

Goga a németekhez való közeledést, Jorga pedig
a régi szövetségi rendszerhez való ragaszkodást kérte

Bucuresti. Saját tud. A parlament péntek délutáni ülésén három nagy beszéd hangzott el. A szenátusban Jorga és Manoilescu, a képviselőházban Goga beszéltek. Mind a három szónok behatóan foglalkozott az ország külpolitikájával.

Goga a kisantant politikai értelmét a következőkben szögezte le:

— Még a prágai látogatás után is mondhat-

el rendesen az ülésekre.

Az alkotmányt őrizzük meg csak továbbra is.

— Nem jó az, ha az állami élet alapját folyton változtatják.

Aztán bírálta a kormány tevékenységét.

A hadifelszerelés tekintetben nagyon tiszteltreméltóak a kormány megvalósításai. Aki

rescu távozása óta folyton rosszabbodott. Azután rátér a milánói beszédre.

— Mi elismerjük, hogy Olaszország felé való viszonyunk irányításában történetek bírák, de

ezek még nem jogosítanak fel senkit arra, hogy bárcsak átmenetileg is elhallgattassák két nép között a természetes testvéri érzéseket.

— Magyarország elkésve szenvedett el történelmi igazságszolgáltatást. Meg vagyunk győződve, hogy Mussolini utolsó magatartása muló epizód, amelynek semmi következménye sem lesz. Ki lehet ezt venni a legjobb hírekből a legjobb magatartásokra vonatkozólag. Nem hallottuk ismételni a milánói kijelentéseket!

Ebben az eszmemenetében ért el Goga a német-román viszony tárgyalásához a életbevételesen szükségesnek mondotta a Németországhoz való közeledést.

JORGA KÉTÓRÁS BESZÉDE AZ ORSZÁG BELSŐ ÉS KÜLSŐ HELYZETÉRŐL

Bucuresti. Saját tud. Jorga a szenátusban kétórás beszédet mondott, amelyet végig hallgatott Tatarescu miniszterelnök is. Hosszasan foglalkozott azzal a híreszteléssel, hogy a kormány meg akarja változtatni az alkotmányt. Ő nem helyesli ezt, egyetlen indoka az volna ennek, hogy módosítsák a szenátus szervezetiét. Tudniillik, — mondotta, — a kisebbségek nagy ügyesen minden országgyűlésbe ugyanazt az emberüket küldik s így rövidesen elérik azt, hogy egy sereg jogszerűt szenátorok lesz, akikkel adott pillanatban nagy erőt képviselhetnek. Ennek azonban egyedüli orvossága az, hogy a román szenátorok járjanak

rom tagállammal szemben, ezért ezeknek egyetlen védelmi arcvonalat, egyetlen hadsereget kell alkotniok.

Ezekben a válságos időkben ne olyan dolgokkal foglalkozunk, melyek ezt a hármas szövetséget elválasztják, hanem olyanokkal, amelyek még szorosabban összefűzik. A francia állammal szövetségünk van, minket ez érdekkel és semmi más, különben is nem kell ott mindent olyan vörös színben látni, nem szabad s nem lehet megsértenünk a minden tisztelettel megérdemlő hatalmas népet, amely méltán büszke legutóbbi megvalósításaira. Ugyanakkor nem tagadhatjuk meg a vérség szavát annak a nagy hibának ellenére sem, amelyet az olasz nemzet jelenlegi vezetője legutóbb is elkövetett.

— Nem akarom megsérteni Magyarországot és a magyar népet, hiszen sok magyar él Romániában is, akiknek érzékenységét nem akarnám bántani, de Budapesten lehetetlen lelkiállapot uralkodik. Embereknek kell lenniük mindenek előtt és igyekeznünk kell megérteni, hogy a mai nemzedéket nem lehet megfosztani emlékeitől, s hogy Magyarország kormányzója Rómába ment, talán helyesebb is, mintha Berlinbe ment volna. Mindenesetre ez a római ut is, mint a milánói beszéd, a román-olasz viszony elhidegülésének eredménye, de gondoljunk arra, hogy Olaszország nemcsak Mussoliné, hanem III. Victor Emánuelé is.

A kézművesség felszabadítása

(S. I.) — Tizennégy ország kézműves iparosságának kiküldöttéi ültek össze a minap Zürichben, hogy a nagymultú európai kézművesség jövőjéről tanácskozzanak.

Ez a mult valóban dicsőséges. Nincs Európában város, a városokban nincsen templom, nincsen régi városháza és egyéb műemlék, mely felépítését és fényét ne kézművesek megtelepedésének, ne a tisztas ipar fejlődésének és virágzásának köszönje.

A jövő sem reménytelen azonban, ahogyan azt érdekelt oldalról minduntalan festetni szeretik. Ellenkezőleg. Az utóbbi emberöltő alatt, mikor a nagyiparmindenütt hirtelen növekedni kezdett, sokáig úgy látszott, hogy a gép rövidesen végez a kézműves munkával. Lassanként azonban kiderült, hogy igen nagy az a terület, ahol semmiféle gépies pontosság és gyorsaság nem tudja pótolni a kéz türelmes, figyelmes és egyéni munkáját, melyet nyugodtan nevezhetünk művésziné.

Ez a felismerés azonban nem volt elegendő. A nagytőke és a gyáripar közben — a pártrendszer és az üzleti sajtó segítségével — óriási közéleti befolyáshoz jutott. Minden törvényt a nagyipar érdekében hoztak, a vámok megállapításánál a nagyipar érdekei döntöttek. A sajtó pedig a tudomány és az irodalom minden eszközét felhasználta arra, hogy a nagyipari fejlődés útját egyszerűen azonosítsa az emberi fejlődés útjával! E téren igen nagy sikereket ért el. Művelt iparosok vannak, kik maguk is azt hiszik, hogy reménytelen ügyet védenek és csupán becsületből szállanak sikkra az ügyért!

Hogy mennyire nem reménytelen a kézművesség ügye, azt éppen ez a zürichi konferencia mutatta meg. A kezdeményezés olasz részről indult. A legtöbb megértéssel a törekvés német, svájci és magyar oldalon találkozott. Nem véletlen, hogy ez a megértés olyan országokból jön, hol a kézművesség felszabadítása és újjászülése nemcsak jámbor irodalmi óhaj, hanem komoly és kemény politikai program. A nemzeti programnak egyik sarkalatos tétele.

Az újjászülés nem is jöhet másként, mint a politikai légkör megváltozásával. Mi növelte oly egészségtelen gazdasági hatalommá a nagyipart, ha nem a politika? Fegyverrel meghódított gyarmatok nélkül, vámok nélkül, védtelenül hagyott és kiszolgáltatott munkásság nélkül soha sem jutott volna oda a nagyipar, ahol ma van. Nyilvánvaló, hogy mindez a többi lakosság részéről óriási áldozatokat követelt: a gyarmatok meghódítása drága háborúkkal járt, a védővámok a fogyasztó népesség láthatatlan, de annál borsosabb megadóztatását jelentették és jelentik ma is, a munkásság védtelensége pedig a közvetlenül sújtottaknak mérhetetlen szenvedést, a távolabbiaknak pedig nagy bizonytalanságot és forradalmi veszedelmeket.

Miért ne lehetne újr ez a rend, amikor a technikai rohanás immár lezajlott és elkövetkezett annak az ideje, hogy a szellem megálljon a haladás fensíkján, számbavegye az eredményeket s letörje a gép uralmát az ember felett, a gépet pedig ne csak egyesek, hanem az egész emberiség szolgáivá tegye!?

A legutóbbi gazdasági világválság, mely

Ha hó- és sárcipőt vásárol, akkor az csakis

CAURUM márkájú legyen

Az 1934 évi bucurești ipari kiállításon arany-
éremmel kitüntette.

még mindig nem mult el felőlünk, óriási elégtétellel szolgált azoknak, kik rendületlenül hitték a kézművesség jövődjében. Bebizonosodott, hogy a kézművesség mindenütt a világon a válsággal szemben sokkal ellenállóbbnak bizonyult, mint a hatalmaskodó nagyipar. Amíg a gyárak leállása, a szélnek eresztett munkástömegek egyre nagyobb gondot okoztak a kormányoknak, a kézművesipar szenvedett, kínlódott, de javarészt a maga erejéből megúszta a válságot. Amikor minden alélta feküdt, a kézművesség jelentette a folytonosságot, a meg nem álló munkát s ezzel behizonyította, hogy a gazdasági életnek egyik legfontosabb természetes hajtóerője.

Ennél azonban még sokkal több a kézművesség.

A válság alatt kézműves-iparos osztály a nemzeti középosztály fontos és szilárd rétegeként mutatkozott be, mely nem más osztályoknak függvénye, hanem a maga lábán jár, a maga természetes erőiből él, a legnehezebb időkben is.

Az orosz fogságba jutott iparos minden nap látta tudásának és mesterségének nélkülözhetetlenségét, tapasztalta, hogy míg az ügyvéd, a tisztviselő olyan az idegenben, mint a partra vetett hal, addig az iparos minden vízben tud úszni, minden társadalomban azonnal érvényesül tudásával, mert az elsőrendű, nélkülözhetetlen szükségletet elégíti ki. Ugyanez történt más formában most a nagy válság alatt amikor összehúzott nadrágszíjjal, de még is boldogult az iparos, míg a szellemi és testi tömegmunka rétegeinek sokszor azt kellett éreznük, hogy szinte teljességgel fölöslegessé váltak.

A svájci kézműves konferenciának egy nevezetes tanulsága éppen azt volt, hogy a ország kiküldöttei tapasztalataik kieserlé után megállapították: ez a folyamat valamenyi országban — lényegtelen eltérésekkel — ugyanaz volt.

Ebben a hangulatban fogtak hozzá a ké-

A Tolcsvay-örökség

Irla; C. Szemere Klára

A kiskocsmá kertjében már oltogatták a színes ernyőkkel cifrázott lámpákat. Hajnalodott. Kettőn üldögélték csupán a lombsátorzatu asztalok egyikénél.

— Az én tragédiám — tette le félig telt poharát Tolcsvay Adám — ott kezdődött...

Elhallgatott. Mintha befelé figyelt volna, küzködések, megalkuvások és sóhajok ércsömbje alá temetett emlékek halk szavára.

A vele szemben ülő férfi szivarra gyújtott. Nem felelt, nem kérdezett, várt. Tudta, hogy amit hallani fog, az neki több lesz, mint egyszerű emberi vallomás. Téma, amit meg lehet írni, ami izzásba hozza képzeletét, s kifestalálók édes lázába borítja talán agyát.

Tolcsvay Adám hirtelen felkapta az imént letett talpas poharat. Fenékiig ürítette, majd erős koppanással tette vissza helyére.

— Emlékszel az otthonomra? — kérdezte esendően. Elmosolyodott. Ugy öntötte el arcát a derű, mint fáradt napfény a kalásztengerfosztotta őszi rónát.

— Furesa — folytatta kisvártatva — otthonról beszéllek és Verébélyesre gondolok. Mintha tiz esztendő óta nem a Sziget-utcai hónaposszobába járnék haza. Mintha nem lennék törzséről lesodort emberfalevél, állástalan senki, uri proletár. Megvallom neked — me tartis boldognak, — olykor szívérványt kergető gyermek módjára eljászadozom. Haza megyek — mondom magamnak és elindulok a pályaudvarra. A félőös gyors-hoz. Leülök a járőrtértem bórplamlagára és zibongó embe-

művesség szokásainak felújításához. Elhatározták, hogy felveszik újra a mesterlegények vándorlásának ősrégi szokását, mely már teljesen kiment a divatból. Kézműves munka számára nemzetközi forgalomban külön védjegyet, márkát követelnek és sürgetik, hogy mind az állami szállításokból, mind a kontingentálásoknál a kézműves-kisipar társadalmi és nemzeti jelentőségének arányában részesedjék. Legfőként azonban arról beszéltek, hogy ezt a nagy és nehéz harcot csak szövetheteti összefogással és önszorgalommal vívhatják meg.

A legérdekesebb panasz az volt, hogy a napisajtó nem részesíti a kézművesség életkérdéseit abban a figyelemben és abban a nyilvánosságban, melyet nemzeti fontossága és jelentősége megérdemel. Nem véletlen, hogy ezt a panaszt éppen a magyar kiküldött — dr Kovalóczy Rudolf — hozta fel. A kisebbségi sorsban ezt a mulasztást, melynek okait most nem firtatjuk, minden eszközzel pótolnia kell a magyar sajtónak. Közvéleményünknek világosan látnia kell azt a döntően fontos szerepet, mit itteni nemzeti életünkben az iparos-
ság betölt.

rek, vonatfütt, csikorgó érceresztékek sivar prózája közepette azt álmodom, hogy hazamegyek. Érzem a lassító vonat ütemes ringását, hallom az állomás porondján várakozó lovak halk nyerítését, marokra fogom a hajtószerát és felhőtlen mennyboltkupolázta szabad mezők lehellelte csap az arcomba. Aztán megállunk az oszlopos tornác előtt. Selymes-szörű agarak hűsölnek a vályusra kopatott lépcsőkön s élesen csikordul a hársfaárnyékolt kerekeskut lánc...

A férfi pár percre elhallgatott. Az arca most olyan volt, mint a mesehallgató gyermekeké.

— Ezt is meg kell vallanom, — szólalt meg újra, — hogy megértésd azt, amit mondani akarok. Hogy vérembe ivódott a mult minden rejtelmes igézetével, hogy rég porladó koponyákban termett gondolatok s rég elfonnyadt karok megszokott gesztusai szabják meg ma is a sorsomat. Ne csodálkozz, ha különöset, első perében érthetelent állítok. Ezeknek az őstőnné rögződött gondolatoknak és gesztusoknak köszönhetem, hogy azt az állást nem én kaptam meg.

— Elmondok egy esetet a gyermekkoromból, hogy jobban megértis. Hat esztendő lehettem, annyi sem talán. Karácsony szent estéjére készülődünk lázas izgalommal mi hárman: István bátyám, Zsuzsó néném meg én. És még valaki: Arva Janika. Janikának nem ez volt az igazi neve, rajtaragadt csupán, mint afféle apátlan, anyátlan porontyon. Tudj Isten, hogyan került mihozzánk, talán édesanyám mindeneket magához ölelő jósága könyörült meg a pótlómnyi emberfiókán. Ott volt, velünk volt, együtt étkeztünk, játszadoz-

A kulturális téren elég ebből a szempontból rámutatni arra, hogy a középiskolás ifjúság egyharmadát iparos szülők küldik felekezeti intézeteinkbe. Ez más szóval azt jelenti, hogy a 45 felekezeti fiu- és leányliceum és gimnázium közül 15 intézetet egyedül a magyar iparosok látnak el tanulóval és tartanak fenn a tandíjakkól. Az iparos-gyermekek mindenütt a viszonylagos többséget alkotják. A katolikus fiuközépiskolák mult évi 1519 beiratkozott növendéke közül például — 436 iparosok gyermeke volt. Csak utánuk következtek a tisztviselők és nyugdíjasok 397 gyermekkel. Jól tudjuk azonban, hogy ez a szám a tisztviselők apadásával rohamos csökkenésre van ítélve s nincs messze az idő, amikor kizárólag a magántisztviselők gyermekeire fog szorítkozni.

A falusi nép mellett minden figyelmünket erre az osztályra kell irányítanunk. Ez a zürichi konferencia biztatás arra, hogy ezzel nemcsak érdekeink szerint cselekszünk, hanem egyuttal korszerű áramlattal tartunk.

A magyar kézműves magára hagyott áll. Az értelmiségtől, elsősorban a sajtótól meg kell kapnia azt a láthatatlan támogatást, azt az erkölcsi szubvenciót, amit a népi összefogás gazdasági téren jelent. Segíteni kell a magyar kézművest, mint a kisebb-nagyobb, helyi és országos kartellek és trösztöcskéek egészen közönséges uzsora politikája ellen visz.

Ezek a mi nagy problémáink. Ezeknek kell megadnunk az újságírás és a sajtó minden eszközzel azt a nyilvánosságot, melyet azok követelnek. Ezeknek a problémáival kell megtölteniünk az itteni magyar közélet egész légkörét, melyet most szinte egészen elfoglalnak és megmérgeznek távoli világpolitikai problémák.

tunk véle, akárha testvérünk lett volna.

Már gyújtogatták a mennyezetig érő karácsonyfa gyertyáit odabenn a zárt ajtón túl. A szívem a torkomban dobogott, úgy álltam ott a fehér ajtószárnyakra szegezett égő pillantással, mint maga az érbe öntött vágyakozás szobra. Angyal szárnyak suhanását véltem hallani odabentről, édes, ingerlő illatokat szivott be táguló mellem, ami valójában fenyőgallyak, viaszgyertyák, diós-mákos kalácsok fűszeres párájából tevődött össze, ám én mennyek illatának véltem, ami földre szállt angyalok patyolatköntöséből áramlik felém. Egyetlen lihegő, szivetszorogató vágyódás volt egész kicsinyke valóm. S akkor megszólalt odabenn az ezüstsavú csengettyű, kitérültek a szárnyasajtók s sziporkázó karácsonyfa glóriája, tarka-barka játékok sokasága káprázott elém. Négyen gyerekek egyszerre rohamoztuk meg a csodafát. Összetorlódtunk. Janika került elibém, már-már elsőnek lépte át a küszöböt. Nem tűrhettem. Forró vérhullám borította el agyamat, durván, kiméltlenül löktem félre utamból a tipegő apróságot. Én, csak én akartam elsőnek bejutni. A gyerek megtántorodott, arccal bukott a földre. Amikor feltápáskodott tallárnyí vörös folt sajtott mezitelen térdén. Hüppögve, könnyharmátban uszó szemmel meredt az égi szeretetgyújtotta fára.

Akkor az édesapám lehajolt hozzám, kézen fogott. Ma is pontosan emlékszem rá. Fvszázadok vésője faragott a Tolcsvayak arcélen, azért volt finommivű és összhangzatos, mint valami remekbe mintázott szoboré. Kézen fogott és magához ölelte Janikát, visszavezetett mindketőnket a szomszédos szobába.

Antonescu külügyminiszter eredményes tárgyalásai Lengyelországban

A lengyel külügyminiszter diszlakomája a román vendégek tiszteletére

Varsóból jelentik: Antonescu külügyminiszter csütörtökön félórás látogatást tett Beck lengyel külügyminiszternél. Megbeszélést folytatott Siklakovszky lengyel miniszterelnökkel és Rydz-Smigly tábornaggal. Délben Moscicki köztársasági elnök fogadta a külügyminisztert kihallgatáson. A királyi palotában villásreggeli volt Antonescu és felesége tiszteletére. A villásreggeli a köztársasági elnökön kívül résztvettek a lengyel kormány tagjai s ezenkívül számos polgári és katonai előkelőség.

A Beck külügyminiszterrel folytatott tárgyaláson a két államférfi megvitatta az általános politikai kérdéseket és a két szövetséges országot érdeklő ügyeket. Ezután Beck külügyminiszter vacsorát adott a román vendégek tiszteletére. A vacsora után nagyszerű fogadás volt.

Vacsora alatt Beck külügyminiszter pohárköszöntőt mondott. Kifejezte örömét afölött, hogy Varsóban vendégül láthatja a szövetséges és baráti Románia külügyminiszterét és folytathatja a Genfben megkezdett tárgyalásokat.

Antonescu legutóbbi nyilatkozata — mondotta, — nagy meglepetést és figyelmet keltett Lengyelországban és hű kifejezője volt a két országot összekötő kapcsolatok értékének. Az európai nemzetek életének megszerzése érdekében minden államnak biznia kell saját erejében

s együtt kell dolgoznia mindazokkal, akikkel közös érdekei vannak. Poharát Ófelsége II. Károly királyra, a román államra. Antonescu külügyminiszterre és feleségére ültette.

Antonescu külügyminiszter válaszában először is hangoztatta, hogy amikor a Vavelben meglátogatta Pilsudszky marsall sírját, a román kormány és hadsereg nevében meghajlott annak a nagyszerű katonának emléke előtt, akinek erényei növelték országának dicsőségét. Örömet fejezte ki afölött, hogy újból találkozhatott Beck külügyminiszterrel és megismerhette Rydz-Smigly tábornagvot. A lengyel—román szövetség — mondotta ezután nem egy nap munkájának eredménye és túl a szerződéseken,

a két államot a régi rokonszenv legszorosabb kapcsolatai kötik össze, hiszen a történelem folyamán Román-

niát és Lengyelországot közös szövetségek sujtották. A két állam szövetsége Pilsudszky marsall gondolatai szerint valósult meg. A két népnek együtt kell működnie nemzeti birtoka védelmében.

Pénteken Beck külügyminiszter tett látogatást Antonescu külügyminiszternél, akit a lengyel köztársaság elnöke a Fehér Sas-renddel tüntetett ki. A külügyminiszter kísérete a Polonia Restituta rend kiüntetését kapta. Antonescu külügyminiszter Károly király nevében a „Serviciul Credincios”-rend nagy szalagját adta át Rydz-Smigly tábornagnak.

Nagyobb csapatszallítások Szovjet-Oroszországból Katalóniába

Szovjetparancs a fekete-tengeri orosz flotta parancsnokához

Párizsból jelentik: A *Matin* sorozatos leleplezéseket közül Szovjet-Oroszországnak a spanyol ügyekbe való háborús beavatkozásáról. A moszkvai legutóbbi elhatározások kimondották, hogy egész hadseregeket gyorsított tempóban Spanyolországba kell küldeni. A fekete-tengeri szovjet orosz flotta parancsnoka, Kojanov tengernagy Moszkvából a következő parancsot kapta:

A Barcelonába irányítandó hadianyag- és csapatszallítványokat a jövőben a fekete-tengeri flotta egységei kísérik. E célból azonnal kövessen el mindent, hogy Odeszában a flotta megfelelő egységei összpontosítva legyenek, közöttük 2 tengeralattjáró osztag. A madridi kormánnyal megállapodtunk arra vonatkozólag, hogy a spanyol tengeri támaszpontokat a szovjet-orosz hadiflotta rendelkezésére bocsátja.

A szállításokkal járó kiadásokat a szovjet-kormány azokból az aranyrudakból fedezi, melyeket már Moszkvába szállítottak. A spanyol vörös mozgósítási osztály vezetője, Volpe tábornok, már elutazott egyik dél-oroszországi kikötőbe, hogy a szovjet csapatszallításait személyesen ellenőrizze. Volpet útjára három vörös spanyol vezérkari tiszt és több szovjet vezérkari tiszt is elkíséri. Kíséretében vannak különben Nikodenov és Jukow hadimérnökök, a szovjet orosz hadsereg első gázzakértői is.

A Spanyolországba indítandó első hajószállítvány nemcsak katonai csapatokat visz, hanem kétszáz technikust is, mérnököt és szerelőt a hadikocsi, repülő és tüzérség gépeinek a kezelésére és javítására.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindent a „MAGYAR LAPOK”-nál

— Engedd előre — mondotta és a kisírt arcu apróságra mutatott. Szeme, acélos viláslású kék szeme keményen, parancsolóan furódott az enyémbé.

Tehetetlen dac forrott bennem. Futottam, rohantam volna vissza játékaimhoz.

— Miért? — vetettem oda konokul, úgy, ahogyan nem mertem szólni eddig soha.

— Mert gyöngébb tenálád, — egyenesedett fel apám. Ugy állott előttem szálfamagasságában, méltóságos és mégis jószágderítette arccal, mint valamely igazságot tevő hajdani pátriárka.

Aznap éjjel nem vihettem magammal ágyacskámba Jancsi huszárt, hogy megemlegetsem az apa lelkét.

Nem felejtettem el. Vérembe ivódott, ösztönömmé vált. Ma már nem tudom megmondani, áldás avagy átok fogant-e belőle.

Azt tudom csak, hogy ma, negyven esztendő múltán, talán ez az első lecke döntötte el a sorsomat.

Tudod, hogy esztendőik óta vártam annak az állásnak a megüresedésére, ami nekem a mindennapi meleg ételt, összecsikoritott foggal nélkülözött rendes ápolat gúnyát jelentené. Az az állás pár héttel ezelőtt megüresedett. Tegnap kellett jelentkezniük személyesen a pályázóknak.

Tizen váraoztunk az igazgató ur előszobájában. Ezymás után léptek be a jelentkezők. Nem álltam szóba senkivel, mint a többiek. Meredt szemmel néztem a porcellán-gombos párnázott ajtót, ami mözött percek mulva sorsom dől el. Remegett az egész vá-lóm, ha arra gondoltam, hogy talán... mégis őlembe hull egy parányi morzsája az élet-

lakomájának. Nagy örömet árasztó, dús aján-déknak éreztem volna.

Sorban jöttek ki a pályázók. Láttam az arcukról, fáradt léptükről, hogy eredménytelenül jártak. Már csak ketten voltunk hátra. Jómagam, meg egy beesett mellű, keszeg kis ember. Előregörnyedve, ugrásra készen ült, s ujjai féltován simogatták a nem reá szabott ruha tükrös föltjait.

Újból kilátrult a párnásajtó, egyszerre ugrottunk fel. A szűk küszöb előtt összetor-lódtunk. Jogom lett volna elsőnek bemenni. Nem tettem.

Akkor, abban a szemvillanásnyi időben éanocsot vetett akarásomnak valami, pendélyes gyermekkoromban belém plántált parancsszó, váremmé vált ösztön: a fajtám öröke. Meg-torpanтам.

Előbbre engedtem a gyöngébbiket. Azután már be sem mentem, mert ki-üzentek, hogy az állást az előttem jelentkező-vel töltötték be...

Azt mondogd, hogy talán ugyis hiába mentem volna be elsőnek. Hiába lettem volna kiméltlen, erőszakos. Talán ugysem kaptam volna meg azt az állást.

Lehet. De nem bizonyos. És ez a kétség nem fog elmúlni rólam soha. Nem tudom immár, böles voltam-e avagy balga ember, akit összemorzsol a sors vaskereke, aki le-marad a nagy versenyfutásban...

...A kocsmá udvarára ekkor lopozott be az első hajnali napsugár. Rigó fűtlyentett a közeli hársfán. Majd a beállott csöndben egyre erőshödvé hangzott fel az ébredő nagy-város távoli, tompa moraja...

Lelkek bolsevizálása

Irta: Bangha Béla S. J.

A spanyol, francia, mexikói és orosz események mindig újra odavetik a gondolkodó ember elé a kérdést: miként volt lehetséges, hogy értelmes emberek tömegei ilyen örületekre, annyi kegyetlenségekre lettek képesek, amennyi egy ilyen bolsevista kísérletnek akár a ki-robantásához és fenntartásához, akár csak komoly megkívánásához és támogatásához is — mint Franciaországban — szükséges. Hogyan sikerülhetett néhány főcinkosnak ennyire bolsevizálni a lelkeket?

Annál idősebb, mennél komolyabb világszerte a bolsevizmus veszedelme. Ez a veszedelem csakugyan elsősorban nem tankokon és repülőgépeken, hanem a lelkek bolsevizálásán keresztül fenyeget. Ahol a bolsevizmus előzőleg a lelkeket meg nem hódította, legalább egy mindenre elszánt csoportnak a lelkét, ott nem komoly a veszedelem. Csak ott válik azzá, ahol az emberek vakon hisznek benne, fanatikusan akarják az eljövételt.

Mert ahhoz, hogy valaki — munkás, vagy intellektuel — a lelkében bolsevikivé legyen, kettő szükséges: fanatikus hit a bolsevizmus elgondolásaiban és minden erkölcsi gátlást félretéve robbantani, ölni, gyújtogatni és vérben gázolni kész lelkiület, mihelyt ez elgondolások megvalósításáról van szó, téboly és lelkiismeretlenség, mindkettő a legnagyobb fokozaton: enélkül nincs bolsevizmus, teljes behódolás a marxizmus minden örületének és tudatos félrelökése mindennek, ami a — polgári — rendszerben becsületesebbnek, tisztességesnek, szeretetnek és emberiségnek nevező, az „ügy” érdekében.

Már most éppen itt a probléma: hogyan lehet tíz- és százszereket rendszeresen megőrizni ugyanakkor vérengző, vad bestiákká gonoszítani? Ez a bolsevista agitáció és néprontás hihetetlen művészetének titka s minden sikerének kulcsa. Tisztességes és okos emberekkel bolsevizmust csinálni nem lehet, tehát az emberekből előbb ki kell irtani a tisztességesnek s a józan gondolkodásnak minden legesetélyebb csiráját. Ez a jelszó. De hát hogyan teszik ezt?

A bolsevizmus taktikája kettős: egyfelől a félrevezetés, fanatizálás, felorgató propaganda, izgatás és nagyszólamú ígérgetés s másfelől: módszeres harc minden vallás, lelkiismeret, egyházak, erkölcs, család, haza ellen. Minden normális megköötöttség ellen. Főleg és legelső sorban a vallás ellen. Addig nincs proletárforradalom, amíg a nép az Istenben hisz. A bolsevista vezeték ezerszer ismételtetik: „Egyetlen lépést sem tehetünk addig, amíg a vallást ki nem irtjuk a népből”, „az istenhit a társadalmi forradalom legfőbb akadálya”, „a vallás a leggyalázatosabb dolog, ami a világon van” (Jarovszlavszky-Gubbelmann), „az ateizmus az osztályharc lényegéhez tartozik”, „szocializmus nincs, vallásellenes harc nélkül”, „önmagát képi le, aki Istenben hisz” (Lenin), stb.

A bolsevizmus tehát szerves egységgé nőtt az ateizmussal. Bolsevizmus nincs ateizmus nélkül és harcok ateizmus nincs a lelkek bolsevizálása nélkül, legalább, ahol a proletár-elkeseredés erre előkészíti a talajt. Emellett nagyszerű adottság dolgozni a vörös agitáció mellett: a nép műveltségének és elégedetlenségének. Ezt a két félelmetesen hatékony tényezőt nem nehéz befogadni a fanatizáló, izgató, minden megoldást egy véres forradalomtól váró agitáció szekerébe. Ha emellett az alsóbb néprétegekben s a középsőben a vallásos érzelmet s az istenhitet megglazitálni sikerül, szabad a pálya a vörös forradalmi szervezkedés, a rombolás és pusztítás tébolya és lelkiismeretlensége felé.

Ezek idáig közismert dolgok. Az érthetetlen probléma csak az: ha a modern társadalom, az államhatalom ezeket tudja, miként tűrheti mégis, hogy Moszkva útkészítőt nyit nappal, szabadon és büntetlenül folytassák ezt a céltudatos aknamunkát: a lelkek nagystílusú bolsevizálását?

Hogyan nézhetik nyugodtan az állam és a társadalom módszeres aláaknázását, a bolsevik néprontást és népmérgezést, az anarchista felorgató előkészítést?

Mert senki sem tagadhatja: ez megtörtént ma világszerte mindenütt. Mindössze azzal a taktikai leplezéssel, amely a háborúban annyira megszoktunk, hogy zöld gallyakkal borítják be az ágyakat és gépfegyvereket. Nem nevezik magukat nyíltan a moszkvai terrorlegények brutális őszinteségével bolsevizmus-

nak, hanem a naivak és gyógyíthatlanul vakok megtévesztésére néprontnak vagy mi egyébnek. Ami a maguk bevallása szerint legfeljebb tempóbeli és taktikai különbségtétel.

A szociáldemokrácia is csak a bolsevizmus előcsapata. Az végzi el Moszkva számára a tömegek csendes bolsevizálását.

A szociáldemokrácia éppúgy marxizmus, éppúgy forradalmi, éppúgy proletárdiktatúra törekvő, éppúgy a köztét egyetlen osztály érdekének alárendelő, éppúgy vallás-, morál- és hazaelles irányzat, mint a bolsevizmus. Módszerei valamivel európaiabbak, taktikája ügyesebb, tempója lassúbb, de célja éppoly romboló, mint a bolsevizmusé. Csak még rosszabb annyiban, hogy hazugabb és félrevezetőbb. „Párt”-nak nevezi magát, holott nem államépítő párt, hanem államrombolásra összeesküvő forradalom. „Demokráciának” hazudja magát, holott végeredményben diktatúrát akar. „A vallás ma gánügy” frázisát kintornázza, holott minden gyerek tudja róla, hogy ahol éri, kültekli gúnynyal, rágalommal, erőszakkal igyekszik eltaposni a vallásos eszméket s intézményeket. A munkássággal azonosítja magát, holott a munkássághoz csak annyi köze, hogy ezt használja fel ugródeszkának, ezt tolja álarcul előtérbe, hogy a proletárok u. n. diktatúrájának ürügye alatt egy pincy csoportnak: a nem-munkás munkásvezetőknek szerezzék meg a politikai uralmat. Az első adott pillanatban pedig a moszkvai csekelegények mellé áll. Bolsevizálja a lelkeket: zülleszt, aljasít, jobb sorsra érdemes munkásokat cinikus szegénylegényekké, valóságos gonosztevőkké nevel, — mert hiszen csak azokkal tud dolgozni. Akiket előbb a maga színvonalára alacsonyított le.

A lelkek bolsevizálásának ez a borzalmasan cinikus iskolája gondoskodik arról is, hogy a munkástömegek ne térhessenek ki előle. Hi-

szén magától csak az állna közéjük, aki vagy örült, vagy született gonosztevő. Mit tesznek hát? Lefoglalják a munkásság legvitálisabb érdeképviseletét, a szakszervezeti mozgalmat s ezen keresztül erőszakolják rá védtelen munkások tömegeire a maguk tébolyult és erkölcsetlen módszerét, a világnézeti és szociális anarchiát.

Hányszor panaszkodják becstületes, keresetlen érzésű munkások, hogy testüknek-lelküknek idegen szakszervezeti terrorvezetők basáskodnak fölöttük s akik az ő nevükben beszélnek és rombolnak, akik még a madridi tömeggyilkosokat is üdvözölni merték a „munkásság nevében”, hányszor hangzottak, hogy a keresztény munkás nem vörös, csak kenyere és kondíciója érdekében kénytelen tűrni, fogcsikorgatva tűrni, hogy a fejükre erőszakolják a jakobinus sapkát a vörös táltosok!

Attól félünk, hogy a néprontos mozgalmak mőresrekényszerítése talán parancsuralom lenne? Fasiszmus és horogkereszt? Ez is csak marxista hazugság. Nem csak bolsevizmus és fasizmus van, ahogy ezt a vörös agitáció fülenti. Nem szükség fasizmusnak lennünk, nem szükség totalitárius állameszméket sürgetnünk és horogkeresztos túlzásokba esnünk, hogy ezért szerethessük a népünket, a munkásságunkat és újra lépünk a rendszeres gyújtogatónak. Nem kell diktatura ahhoz, hogy a bolsevista lélekmérgezésnek gátat szabjunk. Ide csak józan ész kell és egy csepp keresztény akartudás! Tessék alkotmányos eszközökkel, de keményen és könyörtelenül megakadályozni a néprontást s a lelkek elaljasítását! Ne lehessen munkásság vezére, ne lehessen lapszorkészítő az, aki atheizmusha és erkölcsi anarchizmusha akarja rántani a tudatlanokat és szellemi kiskorúakat, aki nem tartja legalább külsőleg tiszteletben az istenhitet, aki bolsevizálni akarja a lelkeket!

Ma ez a legsürgősebb kötelesség. Ez a legfontosabb kérdés. A legfenyegetőbb veszély elhárításának legegyszerűbb parancsa. Aki ezt meg nem érti, aki ezt elhanyagolja, öngyilkosságban lesz vétkes: árulásban Isten és a történelem előtti...

Kik a Nobel-féle békedíj legújabb nyertesei?

— Részletesebb adatok Ossietzky Károly eddigi pályafutásáról —

Oslóból jelentik: Ossietzky Károly német írótl Berlinből nyilatkozat érkezett a norvég parlament Nobel-díj-bizottságához, hogy elfogadja a neki ítelt 1935. évi békedíjat. A díjnyertes író Berlin város kórházában, mint tüdőhajtban szenvedő beteget ápolják.

Az 1935. és 1936. évi békedíjakról még a következő közléseket kaptuk.

Amint már megírtuk, az 1935. évi Nobel-békedíjat Ossietzky Károly német kommunista író, az 1936. évit pedig Carlos Saavedra Laams argentinai külügyminiszter kapta meg. A Nobel-békedíjbizottság döntése élénk feltűnést keltett az egész világon Ossietzky személye miatt, aki közismert kommunista író s aki többször ült börtönben a weimari német köztársaság uralma alatt is, legutóbb pedig koncentrációs tábor lakója volt. Jelenleg egyébként szabadlában, Németországban tartózkodik.

Lamas argentin külügyminiszter 1880-ban született, a szociológia tanára volt a buenosayresi egyetemen, majd politikai pályafutása során először igazságügyminiszterre, majd közoktatásügyi miniszterre nevezték ki. 1932 óta a külügyminiszteri tárcát viseli. Elnöke volt az 1936-ik szeptemberi népszövetségi közgyűlésének. Több tudományos munkát írt.

Ossietzky, akinek a storting Nobel-díj bizottsága, amelynek többsége baloldali elemekből áll, az 1935. évi Nobel-békedíjat odaítélte, 1839-ben született. Ossietzky 1928-ban átvette a kommunista irányú *Weltbühne* szerkesztését. Mint a *Weltbühne* szerkesztője ismételesen összeütközésbe került az akkori német demokrata rendszerrel és 1931-ben a Brüning-kormány idején, a *Weltbühne* hasábjain. 1929 júniusában megjelent egyik cikkéért hazárulás címén másfélévi fogházbüntetésre

ítélte a német bíróság. Ebből a büntetésből Ossietzky hét hónapot kitöltött. Groener, akkori hadügyminiszter pedig a *Weltbühne* „Gyilkos katonák” című cikke miatt, a birodalmi hadsereg megsértése címén eljárását indított Ossietzky ellen. A nemzeti szocialisták uralomrajutása után Ossietzky védőörizetbe került, de rövid idővel ezelőtt ismét szabadlára helyezték.

A békedíjak Ossietzky részére való odaítélésével kapcsolatban tudni kell, hogy a norvég storting, azaz parlament, amely a békedíjat odaítéli, ma többségében szélső szocialista. Meg kell még említeni, hogy a norvég külügyminiszter, aki hivatalból tagja a storting békedíjat odaítélő bizottságának, a döntés előtt kilépett a bizottságból, mert jelenléte bonyodalmakra adott volna okot Németország és Norvégia között Ossietzky miatt.

Just Béla:

A modern francia katolikus irodalom története

A modern francia katolikus irodalom egyike a legtöbb embert érintő kérdéseknek. Uttörő jelentőségű ismertetése Justh Béla könyve: olyan közel hozza a kor egyik legnagyobb szellemi jelenségét, hogy a magyar olvasó tökéletes beleléssel olvassa lapjait. Iróknak, olvasóknak egyaránt fontos és szükséges munka.

Ara 75 lei és 15 lei portó

Kapható: könyvosztályunknál.

Olasz-japán egyezmény jött létre a mandzsukói és az abessziniai császárságok elismeréséről

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség Tokióból értesül, hogy ott pénteken már alá is írták az olasz és japán kormány közt létrejött legújabb egyezményt. Ebben az egyezményben Japán elismeri Olaszország abessziniai uralmát, viszont Olaszország is elismeri a Mandzsuko külön államiségét.

Rómából jelentik: Jólétesült olasz politikai körök is elismerik, hogy Róma és Tokió közt megbeszélések folynak, azonban azt is hozzáadják, hogy ezek a megbeszélések még a német-japán megegyezés létrejötte előtt megkezdődtek. Az olasz-japán megbeszélések gazdasági természetűek, de kiterjednek Olaszország császárságának elismerésére is. A német-japán megegyezésben hasonló dologról szó sines. Olaszországnak főlegesen is csatlakozni a német-japán egyezményhez, mert ez ugyanis csak kiegészítő része a két ország között fennálló régi kapcsolatnak.

Amikor nem jól megy a dolgunk,

különösen fontos, hogy ne mondjunk le minden élvezetről, mert nyomott kedéllyel nem jutunk semmire. Milyen élvezetes is egy csésze Valódi Franck-kal ízesített jó forró Kathreiner Kneipp Malátakávé és szinte semmibe sem került!

Kathreiner és Franck
éppen a mai nehéz időkben ajánlatos.

Katalonia irányából a vörös hadsereg nagyobb ellentámadást indított

A Madridtól délre álló nemzeti hadsereg visszaverte az első támadást és erősítéseket vont össze a további harcokra

Párizsból jelentik: Madrid ostromának abban hagyása kieroszakolására a spanyol fővárostól keletre fekvő területeken a vörös hadsereg nagyobb összpontosítást vitt végbe. Ezt a haderőt a katalóniai partokra érkező nemzetközi csapatokkal és fegyverszállítmányokkal állandóan erősítik. Az így újjászervezett hadsereg már megindította ellentámadását a Talavera központ körül kialakult nemzeti hadsereg ellen, mely a madridi ostromlók délről való háttérét adja. A talaverai nemzeti hadsereg a vörös ellentámadás első lökését felkészülten fogadta és visszautasította. Együttal azonban a még délebbre elhelyezkedett nemzeti csapatok is északra megindultak, hogy a talaverai seregek újabb erősítéseket adjanak.

A NEMZETIEK ERŐS TÁMADÁS ALÁ VETTÉK A CARTAGENAI KIKÖTŐT

Gibraltárból jelentik: A spanyol vörös kormány hadiflottájának főgyülekező helye, a cartagenai kikötő ellen a nemzeti csapatok repülőgépei és hajói együttes támadást intéztek. A támadás sikerrel járt, s a vörösek több hadihajója a kikötőben elmerült, négy hadihajója pedig a nyílt tengerre menekült, hol a nemzetiek repülőgépei tovább üldözik őket.

Párizsból jelentik: Az Intransigeant gibraltári tudósítója további részleteket közöl a cartagenai kikötői csatározásról. Eszerint a nemzetiek tíz gyors repülőgépe és három hadihajója pénteken délután kezdte meg a kikötő bombázását. A repülőgépekről nagymennyiségű bombát dobtak alá, a hadihajók pedig a kikötőben levő vörös hajókat ágyúzták. A vörösek három hajója elsüllyedt, négy a bombázás és ágyuzás elől a nyílt tengerre menekült. A cartagenai kikötő lámpáiban áll, a hadianyagraktár levegőbe röpült. A nemzetiek támadó repülőgépei hárommotorosak voltak, melyeknek óránként 300 kilométeres a sebességük.

A VÖRÖS KORMÁNY MÁSODSZOR IS VISSZAUTASÍTOTTA A VÖRÖS-KERESZT KÉRÉSÉT

Genfből jelentik: A Vöröskereszt Egyesület központja kérelem fordult úgy a valenciai, mint a burgosi kormányokhoz, hogy a madridi ostromharcokban a főváros egyes részeit kíméljék, s jelöljék ki azokat a nem harcoló lakosság menekülő helyeül. A burgosi kormány a kérésnek eleget tett és kijelölte a menekülő helyeül szolgáló városnegyedeket. A valenciai vörös kormány azonban megtagadta a kérést azzal az indoklással, hogy egész Madrid lakosságának részt kell vennie az ostrom elleni védekezésben s ő nem jelölhet ki sem-

leges területeket, mert akkor mindenki oda menekülne. A Vörös Kereszt az elutasító válasz után is megismételte a kérést, de ismét elutasító választ kapott.

HARC A MADRIDI NEMET KÖVETSÉG ÉPÜLETE KÖRÜL 65 SPANYOL MENEKÜLŐ ERDEKÉBEN

Berlinből jelentik: A valenciai kormány felszólította a madridi német követség épüle-

tében levő diplomáciai tisztviselőket, hogy 24 órán belül hagyják el a fővárost. A német követségen 10 diplomáciai tisztviselő és 65 spanyol menekült tartózkodott s a német követségi tisztviselők szerették volna megszabadítani a menekülteket is. Az első, menekültekkel telt gépkocsinak sikerült is kijutnia a városból, a többi gépkocsit azonban fegyveres erővel feltartóztatták. A német követség épülete a főváros északkeleti negyedében fekszik, hová a nemzeti csapatok még nem tudtak behatolni. Az épületet a vörös és anarchista milícia és a rendőrség körülfogta s a követségre gyűlt spanyol menekülők további elszállítását megakadályozta. A vörösek géppuskákat állítottak fel a követség épületével szemben s a követségi tisztviselőket elsodorták az épületből, azután betörték a követség helyiségeibe.

A német követségi tisztviselők küzdelme három óra hosszáig tartott s a menekültek érdekében több követséggel, így a francia követséggel is tárgyaltak telefonon, de eredménytelenül. Az épületben bennszorult negyven spanyol menekült további sorsáról nincs semmi hír.

A VALENCIAI VÖRÖS KORMÁNY PANASZT EMELT A NÉPSZÖVETSÉGNEL

Genfből jelentik: Delvayo, külügyminiszter a spanyol vörös kormány nevében előterjesztést tett a Népszövetség főtárgyalásához s panaszt emelt Németország és Olaszország ellen. A panasz a népszövetségi alkotmány 10. szakaszára utal, mely a tagállamok területi épségét kívánja biztosítani. Mikor Németország és Olaszország a Franco-kormányt elismerte, akkor azt a fölkelést támogatja, mely Spanyolország területi épsége ellen támadott. Delvayo ezzel szemben kívánja a Népszövetség föllépését s azt indítványozza, hogy december 4-ikére rendkívüli közgyűlést hívjanak össze ebben a kérdésben.

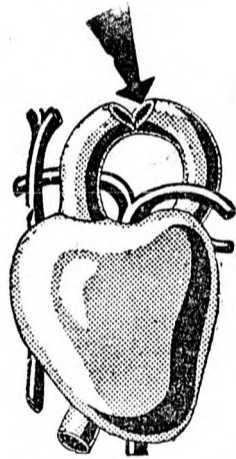
Angol politikai körökben a Delvayo előterjesztését nem tartják teljesíthetőnek. A valenciai vörös kormány népszövetségi tagsága is kétségessé vált. A diplomáciai körök biztos értesülésként állítják, hogy amennyiben a Népszövetség továbbra is elismeri a spanyol vörös kormányt, az esetben Olaszország azonnal kilép a Népszövetségből.

A FRANCIA ÉS ANGOL KORMÁNY ELLENZI A SPANYOL KÉRDÉSBEN A NÉPSZÖVETSÉG ÖSSZEHÍVÁSÁT

Párizsból jelentik: A külügyi bizottság ülésén Delbos külügyminiszter foglalkozott a spanyol vörös kormány azzal az előterjesztéssel, hogy össze akarja hívni a Népszövetség tanácsát.

Az Oeuvre szerint nem szükséges, hogy ebben az ügyben összehívják a Népszövetséget, mert ez csak a megtorló bizottság újabb kudarcát jelentené.

A Reuter-iroda londoni jelentése szerint, angol politikai körök úgy vélekednek, hogy a Népszövetség összehívása nem járna eredményre, mert ha Olaszországot elítélik, az kilép a Népszövetségből s a valenciai kormány beadványa olyan jelentéseket tartalmaz, amelyek alkalmasak az európai béke megzavarására.

ITT

rakódnak le azok a sók, amelyek az arteriákat megvastagítják.

Az emberi szervezetben előforduló mérgeket a test nem tudja természetes uton eltávolítani és különösen a negyvenedik életév betöltése után ezek a mérgek a vörösrők falain rakódnak le és ez uton előidézik a legelterjedtebb betegséget, az érlemezésedet.

A vörösrők megdagadnak, elvesztik ruganyosságukat és lehetetlenné válik bennük a rendszer vérkeringés.

A megbetegedett ember szédülésben, fülzúgásban szenved, rövid járkálás után lélegzésben zavarok állanak be, bőre fényes lesz és zsíros, emlékezőtehetsége és munkaképessége pedig jelentős mértékben lecsökken.

Az egyedüli orvosság, amellyel ezt a betegséget le lehet győzni, a dr. Mladejowsky professzor Sklerosyrupja. A Sklerosyrup feladata a vörösrőkben lerakódott sók feloldása és a betegség legyőzése annak kezdeti stádiumában.

Rögtön az első üveg elfogyasztása után érezhető már a javulás és 5 üveg elfogyasztása után a betegnek egészen új kinézése van, mintha új jateremtődött volna.

A cukorbeteg (diabetikusok) „D” Sklerosyrupot használnak, amely cukor nélkül készül.

Az a brosur, amelynek címe „Az érlemezés és annak új gyógymódja a prof. dr. Mladejowsky-féle Sklerosyrup” és amely számos meggyógyult beteg és orvos köszönőlevelét tartalmazza, a gyógyszerárakban és drogériákban ingyen kapható, vagy kívánatra ingyen megküldi postán fölerakat: E. et L. Ciora București, III. Str. Speranței 37. Egy üveg ára 22 lei.

Ágyuk és tankok a kirakatban

Most, hogy már itt is, ott is rendezni kezdik a karácsonyi kirakatokat, gyakran megállok a játékbazároknak előtt... Elnézem a túlszűfolt kirakatokat és keresem gyermekkorom mesevilágának játékszereit és ismerőseit: a selyembundás macskát, a kópéfejű bohócokat, az aranyhajjú, csipkés porcellánbabákat — akik hercegnők és királykisasszonyok voltak, de úgy hallom, azóta száműzték őket, — a játékszínházat, a törpéket és hófehérkével, a királyival és a boszorkánnyal és keresem a katonáimat, meg a huszárokat, akiknek festék és papírmass szaga most is csiklandozza az orromat, ha nagyon elábrándozok és nagyon elmerülök a mesék világában és nagyon visszaképzelem magamat hadvezérségem hőskorába...

Hát bizony fogynak, fogyatkoznak a régi ismerősök s akik még kedvesen és bizalmasan, meghittén mosolyognak reám, mint a szépsze hercegnők s a kipirult arcú királykisasszonyok, azok is hátrébb szorultak az első sorokból...

A nagyorrú boszorkák és nagyszakállú törpék már nem is mutatkoznak, nyilván elrejtőztek a mesék dzsungelében s a gyermekszobák apró lakói már nem találnak csodakunyhóikra és rejtelmes barlangjaikra, elszórt babszemek nyomát követve, mert az ő játékszereik — tankok és gépjárművek, páncélos hadiszerek és gépjármű motorbiciklik számára — járhatatlan a mesék őserdeje... Ők nem fogják megtudni soha a „varázsszót” s a „hol volt, hol nem volt” királyiak mellett nem ébresztgetik reszkető szívvel az elvarázsolt csipkerózsikákat... S hiába van tankjuk és gépjárműjük, hiába van játékgépjárműjük és villamos fényesítőjük — mert látom, hogy az is van — sőt hasam fogják bevenni a mesék jellegvárát, amit mi még kevésbé vértézett gyalogkatonákkal és csillogó kis papírmassé huszárokkal vívtunk meg magunknak.

A géptechnika játékszerei, a konstrukciós építőlemezek, számtani és mértani játékok lehet, hogy egy másik, egy realisabb világot tárnak fel előttük, lehet csiszolják az elméjüket s okos és józan kombinációkra és feladatokra sarkalják és ösztönzik őket, — de annyi bizonyos, szegényebbek, sokkal szegényebbek lesznek, mint amilyenek mi vagyunk, szegénységünkben is...

Sajnálom őket, a mai gyermekeket, akik konstrukciós lemezek, gépjátékok, tankok és ágyuk közt nőnek fel a gyermekszobában és sohasem fogják megismerni a vasorru boszorkányt, a nagyszakállú törpéket, a fajankókat, az egyszerű királyfit, a „hol volt, hol nem volt” királylányokat, a ravasz kuktákat s a kivénült, lesántult, pókos gebéket, akikről mi tudtuk, hogy szárnyas táltosok és csodálatos világok hírmondói...

Mit olvas és mivel játszik a mai gyermek — régi, elcsépelet téma, fantáziátlan, ciklirók utolsó szalmaszála, amit végszükségben ezerszer feldolgoztak már karácsonytáján, ha jobb ötletük, eredetibb témájuk nem akadt...

De tulajdonképpen nem is erről van szó. Arról szeretnék beszélni, hogy ha száműzik a mesék világának régi hőseit a kirakatokból és játékbazárokból, ha helyüket józan és okos, géptechnikai játékszerek, „nevelő” célzatú, „oktató” játékok foglalják el — miért hagyták meg a játékkatonákat, akik csak unifor-mist váltottak s leszálltak a lóról, vagy eldobták a régi csoda-kardját, hogy harcokcsikra, vagy gépjármű motorbiciklire üljenek és miért gyártanak játékgépjárműt és játékgépjárműt? Mert ahogy állok a játékboltok kirakatai előtt, amikor már karácsonyra rendez a kereskedői előrelátás és élelmesség, látom, hogy ezekkel telnek meg a kirakatok és erre spekulál a gyár és az üzlet...

A gyermekek óháját és kívánságait szolgálják-e így, amikor ilyen játékszert gyártanak, avagy a fegyverek rejtélyes és izgató varázsával akarják-e felkelteni és fokozni a gyermek érdeklődését, kívánságát a játékszertíránt?

Vajon annak a gyermeknek eszébe jut-

na-e, hogy játék-ágyut és játék-tankot kérjen karácsonyra a Jézuskától, ha nem látná mind ezt a kirakatokban?...

Itt és ezen a ponton azt hiszem, hogy az üzlet spekulál a gyermek fantáziájára és kíváncsiságára és nem a gyermekek sürgető kíváncsiságára és makacs követelésére kezdtek el játékgépjárműt, játéktankot gyártani.

S ha így van, ezerszer bűnös és ezerszer gonosz az az üzleti számítás, amelyik a gyermek lelkére spekulál s a „modern haditudomány” játékszereivel akarja izgatni a gyermek kíváncsiságát és meghódítani fantáziáját.

Igaz, a gyermek lelkét is könnyen megfertőzheti a modern hírszolgálat: az állandóan haditudósításokat, dühös politikai szónoklatokat recsegő rádió, az újságok ordító, szertelen címbetűi, amiket akarva, nem akarva meghall és elolvas s igaz, elkerülhetetlen, hogy háborúról, háborús történetekről ne hallja beszélni a felnőtteket... De akkor, amidőn a játékpuskát és játékkardot sem lenne szabad be-

vinni a gyermekszobába s ha ott van, össz kellene törni, hogy játékszerként se kísértse a gyermekek gondolatvilágát — megdöbbenő és szörnyű merénylet, beteges, vagy aljas ötlet a „modern harcászati” eszközeit gyermekjátékként gyártani.

...Allok a játékbazár kirakata előtt és nézem a repülőgépet a gépjárművel, nézem a játéktankot és játékgépjárműt, a gépjárművel motorbiciklit s a hátamon végig fut a hideg...

Megőrültek az emberek?!

Buták vagy gonoszak, hogy beteges fantáziájukból ilyesmi telik ki és ilyen játékszerrel akarják lekötöni a gyermekek érdeklődését?

En mindenestre kíváncsi vagyok arra az emberre, akinek legelőször eszébe jutott, hogy a játékgépjármű harcokcsikát és gépjármű motorbiciklit gyártsanak a gyermekek szórakoztatására.

És kíváncsi vagyok arra az apára, aki be-megy egy játékbazárba s hosszas keresgélés és töprengés után kiválaszt egy modern típusú tankot és hazaviszi a kisfiának, azzal a gondolat-lal, hogy remek játékszer ajándékoz neki...

BÉLTEKY LÁSZLÓ.

Szines pasta

Galli Curci visszanyerte a hangját?

Newyorkból írják: A világ zeneértő közönsége még emlékezik arra a kinos botrányra, amely Galli Curci budapesti vendégszereléséhez fűződött. Az egykor kivételes szépségű és bársonyos puhaságú hangnak csak roncsait kapták és felháborodásukban valósággal kifütyölték a koloratur-énekeseink bukott királynőjét.

Galli Curci pesti bukása nem kellett különösebb feltűnést Amerikában, mert régen tudták, hogy Galli Curci operai karrierje végetért. Golyva támada meg a torkát és a Metropolitan Operától is azzal vált meg, hogy soha többé operai színpadra nem lép. Abban reménykedett, hogy néhány évig még megmaradhat a hangversenydobogón és tulajdonképpen egy hangversenykörut tervével hajózott Európába. De a hiúsága mindennél erősebb volt. Először Bécs-

ben, aztán Budapesten lépett fel régi szerepeiben és rettenetesen megbukott.

Ennek több, mint hat éve. És most újra színpadra lép. Operaszínpadra. Egy évvel ezelőtt bevonult egy csikagói kórházba és operációnak vetette alá magát. Kijelentette, hogy addig nem hagyja el a kórházat, amíg a torkát nem szabadítják meg a fojtogató golyvától. Az operáció valószínűleg sikeres volt, mert a Chicago Opera Company nemrég kitűnő fizetéssel szerződtette. Akik a próbákon énekelni hallották, azt mondják, teljesen visszanyerte a hangját. Az opera igazgatója még tovább megy és azt állítja, hogy a hosszú pihenés alatt csoda történt és Galli Curci hangja ma szebb, tisztább, bársonyosabb, mint valaha. A „tűz-próba” november végén lesz, amikor Mimi szerepében lép először a közönség elé. (K. S.)

MI A LEGJOBB AZ ÁLMATLANSÁG ELLEN? Londonból jelentik: Graham White képviselő, a hírneves orvos, egy könyvkiállítás megnyitása alkalmával mondott beszédében kijelentette, hogy ő álmatlanság elleni szernek az olvasást használja, de van egy ennél jobb orvosság is: az álmatlanságban szenvedő beteg hallgassa meg politikusok beszédeinek rádióközvetítését.

Nem futballozhatnak többé a Sing-Sing rabjai Washingtonból jelentik: Mulrooney Ede, amerikai börtönügyi főbiztos feloszlatta a Sing-Sing fegyház fegyencének híres labdarugó csapatát, azzal is indokolással, hogy ellenkezik a közérkölcseivel, hogy a közönség lelkesen ünnepelje Amerika legveszedelmesebb gonosztevőinek sportdiadalát. A fegyencsapat mindig túlszűfolt tribünök előtt vívta mérkőzéseit, Amerika egyik legjobb csapata volt és az elmúlt idény mérkőzéseinek egyenlegét 126 góllal nulla ellen zárta le.

A BUNDA MEGVAN, DE HOL A NAGYKÖVET? Bucurestiből jelentik: Az Epoca „Vidám távirat” címmel közli, hogy a madridi román követség Madridban maradt ügyvivője kérdést intézett a külügyminiszterhez, hogy hol tartózkodik jelenleg követe, Joan Florescu. Arra is kérte a külügyminisztériumot az ügyvivő, közöljék a követtel, hogy a bundák és szörmék, amelyeket rábizott, épségben megvannak, noha a követség épületét összelőtték.

PUPÁKÉK UTAZNAK

— Anyuci, nem hagytunk el valamit? Hat koffer, tizenegy kis csomag, kalapskatulya, esernyő...

— Hát persze! Most meg a gyerekeket felejtettük a váróteremben.

Mulisszák világa

SALJAPIN, a nemzetközi operaszínpad legimneppebb sztárja, januárban lép utoljára hangversenydobogóra, majd búcsút mond a nyilvános szereplésnek. A nagy énekes, akit augusztusban Salzburgban láttunk a Festspieleken, nagyon megöregedett és összeropant súlyos betegsége óta. Saját maga kijelentette akkor, hogy nem hiszi, hogy megegy-szer fellépjen. Tiroiban van egy kis háza és birtoka. A januári turné után itt telepszik le végleg.

FEDÁK SÁRI új szerepet kapott a Vig-színházról. A „Lady of La Paze” című angol trópusi történet, nagymamáját játssza a Pesti Színház legközelebbi darabjában, amelynek ma délben volt az első próbája. Fedák Sári kívül Tolnay Klári és Somló István játszanak benne főszerepeket és Hegedüs Tibor rendezte az előadást.

BULLA ELMA legújabb szerepe. Bárdos Artur megszerezte a „Fräulein Else” című drámát, amelyet Ernst Lothar írt Schnitzler Artur hasonló című regényéből. Kimondottan Bulla Elma-szerep, amelyet a művész valószínűleg a bécsi bemutató előtt játszik a budapesti Művész Színházban.

Olvassátok és terjesszétok

a Magyar Lapok-at!

HIREK

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
 CLOFIZTESI ÁRAK. Baloldali. Egész évre 800. félre 400.
 negyedévre 210. egy óra 70 lei.
 Magyarországon: Egész évre 30 P. félre 15 P. negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér. Vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénztár csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
 Cluj szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Fiat. Utca 13.

Kéziratokat nem adjunk meg és nem adunk vissza.
 Csakis válaszbelvegező magánlevelekre válaszolunk.

Adventi ködben

szenvedünk, mint valamikor a pokol tornácának Messiasvárából. Izaiás próféta a béke fejedelmének látomásában a földre szállani készülő Istenfiát s béke fejedelmé gyanánt köszöntötte megérkezésekor az ég és a föld. De mi nem tudjuk és nem akarjuk felismerni őt. Kőd ül a szemünkön. Húsz századon át tereng a föld színén az evangélium, az Isten békeszózata. Húsz századon át búgatja a szeretet dalát Róma nagyharangja. De a sötétség fejedelmének jobban tetszik a gépfegyverek ropogása s az ágyúdörög, sebesültek hörgése és árvánmaradtok nyomorúsága. — Pogányok ajkáról nem hangzik el annyi istentelen és kereszténytelen nyilatkozat, mint a magukat keresztényeknek hirdető és Krisztus nevével dicsekvő mai sors-intézők ajkáról. A középkor muzulmánjai nem forraltak annyi gyűlöletet szívükben a keresztény Európa ellen, amennyi lelki mérget szórnak a keresztény Európa keresztény nagyjával egymás békeossága ellen.

Micsoda kőd és micsoda vakság!

Hol vagytok Prohászka és Chestertonok?

Mi mégis remélünk! Nem nőnek az égig a fák. Az Isten nem fog még egy Messiaszt küldeni nekünk. A mi Messiasunk megvan. De fog küldeni valakit, aki megfogja az evangéliumot és mint az éhségstrájkba kezdő rabot, fog erőszakkal táplálni minket a béke-mentő evangéliummal.

PAKOCZ KÁROLY

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Gyenge légáramlás, több helyen hó, a hőmérséklet lényegesen nem változik.

HLOND BIBOROS TIZ ÉVE PRIMÁSA LENGYELORSZÁGNAK. Posenből jelentik: Egész Lengyelország nagy ünnepség keretében ülte meg Hlond biboros primásságnak 10 éves évfordulóját. Hlond biboros 1926 novemberében állította a Szentzék a poseni érsekség élére s mint ilyen egyúttal egész Lengyelország primása is. A tízéves jubileumon az egész hivatalos Lengyelország képviselve volt.

A chezdiorbai római katolikus tanítótestület őszi gyűlése. Targu-Săucea. Saját tud. A chezdiorbai tanítótestület Tg-Săuceaen tartott 63. nagygyűlésén a kerületi papság és tanítóság nagyszámban vett részt és sok fontos problémát vitattak meg. A tulajdonképpeni tárgysorozat keretében Bartók Rozsika tartott nagyon sikerült gyakorlati tanítást. Főjér Dénes világi elnök ismertette a tanítóság sok áldozatot hozó munkáját s célkitűzéseiket, az iskolai nevelés mind nagyobb és nagyobb munkát kívánó feladatairól. Solyom Ferenc tanító értekezett, Szepes László szavalt, majd Ujlaki János költőpap, zabalai plébános tartott lélekbelemarkoló, lendületes felolvasást a népnevelésről, melynek egyre fokozódó fontosságát tárta fel különös tekintettel a tanító hivatását hangsúlyozva. A tárgysorozat során történt hozzászólások közül különösen P. Takács Gábor ferencendi zárdafőnök egyházi éneknyelv ismertetése kelte feltűnést és adott értékes utabiztatásokat. Szellmes, humoros felolvasást tartott Papp Sándor alungeni tanító. A gyűlést Böggözy József tanfelügyelő-plébános magasszarnyalású beszéde zárta be. Közvetlenül a tanítógyűlés után az ősz folyamán alakult iskolai bizottság tartott gyűlést dr. Péterffy Lőrinc kerületi főesperes egyházi és br. Apoc Péter világi elnökök vezetése alatt. A gyűlés behatóan foglalkozott az egyre nehezedő iskolai ügyekkel és úrv az elnökök, valamint Gáspár Béla plébános és a tanítóság több tagja ismertették azokat a lehetőségeket, melynek igénybevételével javulás remélhető.

Több Fény
 Jobb Fény
 Olcsóbb Fény

TUNGSRAM Fény!

FIATAL HÁZASOK A PAPANÁL. Az olasz államvasutak érdekes adatokat közölnek arról, hogy mily nagyértékben keresik fel a nászutas párok Rómát. A kimutató szerint ez év október folyamán 3639 másodosztályú és 1739 harmadosztályú jegyet adott ki az államvasut fiatal párok részére, hogy Rómába utazzanak. 1932 óta 113.201 fiatal pár fordul meg Rómában, hogy a pápa áldását vegyék.

Tiltakozó gyűlés Oradeán az 5 százalékos taxa ellen. Az oradeai Lakásbérlet Szövetsége közli: Miután a városok tanácsai lépést tettek a kormánytól az 5 százalékos taxa törvénybeiktatása iránt, szükségét látjuk, hogy a fenyegető veszély elhárítása érdekében tiltakozó gyűlést tartjunk, amely folyó hó 29-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor lesz a Munkakamara gyűléstermében, Str. General Moşoiu No. 4. Ugyanekkor mindenkivel aláírjuk a kormányhoz felterjesztendő memorandumunkat. A gyűlésen tehát minden bérletnek kötelessége megjelenni Lakásbérlet Szövetsége: Enea Popoviciu elnök, dr. Zoltán Károly főtitkár.

MEGNYILT A VASUTVONAL ARDEAL ÉS BUCOVINA KÖZÖTT. Bucurestiből jelentik: Tegnapi ünnepélyes keretek között adták át a forgalomnak az Ilva Mica és Ilva Mare közötti vasutvonalat, amely Dornavatrán keresztül egyenes összeköttetést létesít Ardeal és Bucovina között. Az új vonalon egy felbogarzótt mozdony néhány személykocsival indult el először, amelyen az ünnepségen résztvevő hatóság személyek foglaltak helyet.

* A létért való küzdelemben regelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetesen „Ferenc József” keserűviz hatatos segítésére van a dolgozó egyének, mert ez gyorsan és rendkívül enyhén módon szabályozza a szellemi és testi munkaképességre olyan fontos gyomor- és bélműködést. Az orvosok ajánlják.

AZ ORSZÁGBAN SIGHETEN ESZIK A LEGDRÁGÁBB KENYERET. Saját tud. A sighet-i pékek küldöttségileg felkeresték Filipciuc alpolgármestert, akit arra kértek, engedné meg a kenyér árának emelését, aminek az alpolgármester helyt adott. Sigheten azóta a barna kenyér kilója 8 lei, a félbarna 9, a fehér 10 lei. Ha tekintetbe vesszük, hogy a sőt itt termelik a sütéshez szükséges fin maramuresi hegyoldalon terem, megállapíthatjuk, hogy az országban Sigheten eszik a legdrágább kenyeret.

NATHA,
 HÜLÉS,
 ELLEN

NEURALGINE
 JURIST

Figyelim. A Magyar Párt oradeai tagozata közli, hogy az általa rendezett román nyelvtanfolyam december 1-1, keddi órája a nemzeti ünnepre való tekintettel elmarad, pótlásáról később történik gondoskodás. Egyben felkérjük a tanfolyamon résztvevőket, hogy a december havi részvételi díjat legkésőbb szerdán, december 2-án rendezzék el a pártirodában.

SATU-MARE—BUCURESTI KÉT ÉS FÉL ÓRA. Saját tud. A satumarei repülőtér építési munkálatai lázas ügykezettel folynak s már közel áll a befejezéshez. December első napjaiban Satu-Mare és az ország nagyobb városai között megindul a menetrendszerű légi forgalom. A repülőtér páncsnokává L. Stefanescu kapitányt nevezték ki, aki a város és a megye támogatásával irányítja a munkálatokat. Stefanescu kapitány lapunk munkatársa előtt kijelentette, hogy bizik a légiforgalom térhódításában, hiszen hetven évvel ezelőtt még a vasutól is úgy félték az emberek, mint most a repüléstől. Az utasforgalom fellendítése érdekében a minisztérium messze-menő engedményeket adott, így Satu-Mare-től Bucurestig egy utasjegy 560 leibe fog kerülni. Az ut két és félórát tart.

Grünstein Imre a vizsgálóbíró előtt. Oradea. Saját tud. Mint jelentettük pénteken reggel Posiar komiszár a Grünstein-Konrad ügyrendőrségi aktáit áttette az ügyészséghez. Nemsokka később dr. Grünstein Imre fakeskedő is jelentkezett az ügyészségen. Ilie Petruc ügyészségi elnök több, mint két órán keresztül tanulmányozta az aktákat, amelyeket továbbított Popoviciu Mihály vizsgálóbíróhoz letartóztatási indítvánnyal. Popoviciu Mihály azonnal megkezdte dr. Grünstein Imre kihallgatását. A vizsgálóbírói kihallgatás is igen drámai körülmények között történt. Az erőteljes fiatalember pár nap alatt egész lesoványodott és összetört. A kihallgatás rövid megszakításokkal déli tizenkettőtől délután öt óráig tartott. A vizsgálóbíró kihallgatta dr. Pop Sándor orvosszakorvost is Konrad Viktor halálának közvetlen okaira vonatkozólag. Az orvosszakértők ki-jelentése szerint a tragikus látóadás nem rugástól, hanem inkább eleséstől származott s ez a törés komplikációk nélkül nem volt halálos. Az orvosszakértők véleményei alapján Popoviciu Mihály vizsgálóbíró nem tette magáévá az ügyészség letartóztatási indítványát, Grünstein Imrét hazaengedte, de közölte vele, hogy tartózkodjon a városban, miután újabb kihallgatására sor kerülhet. A szomorúvégű mulatozás ügyében a vizsgálat tovább folyik és ma délelőtt újabb tanukat hallgatott ki a vizsgálóbíró.

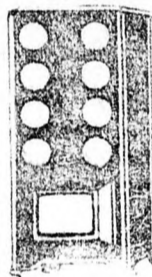
Zürichi zárlat. Párizs 20.27 egyenylcad, London 21.31 fél, Newyork 435.12, Brüsszel 73.57 fél, Milánó 22.92 fél, Amszterdam 230.10, Berlin 175, Bécs — schilling 77.10, Prága 15.40, Varsó 81.00, Belgrád 10. Bucuresti 325.

Az oradeai Kereskedelmi Csarnok közleménye. A nemzeti ipar támogatásáról szóló törvény alapján megadott kedvezményeket, amelyeknek határideje 1936 december 31-en jár le, minisztertanácsai határozat alapján egy évvel, tehát 1937 december 31-ig meghosszabbítottuk azáltal a feltétellel, hogy a jövőben csak azok a vállalatok kapják meg a kedvezményeket, amelyek a román személyzet alkalmazásáról szóló törvénynek eleget tesznek.

Harminczéves plébánosi jubileum. Timișoara. Saját tud. Ma, vasárnap Ofseita községben általános, lelkes ünneplésben részesítik a hívek Bojdisz Miklós plébánost, aki immár harminc esztendeje működik ottan. Bojdisz plébános Baranya megyéből származott el, tagja volt a Szentferencrendnek, majd 1901-ben nyert felvételt az egyházmegyébe. Több helyen működött s 1906 december 1-én Ofseitán lett plébános. Bojdisz plébános mellett, hogy teljes odaadással végezte lelkipásztori teendőit, egyébként is a nép érdekeit szolgálta. Annakidején erősen propagálta híressé vált buzanemesítő módszerét s a termés fokozásának problémáját írásban és szóban fejtegette Szeretettel, megbecsülésben tartja most meg harminczéves plébánosi jubileumát.

BALESET ERTE ANGLIÁBAN A BELGA MINISZTERELNÖKÖT. Londomból jelentik: Van Zeeland belga miniszterelnök tegnap este az angol fővárosba érkezett. A pályaudvaron Eden külügyminiszter fogadta a belga miniszterelnököt, aki az újságírók és fényképezők hatalmas serege között vonult a kijárat felé. Még a Perronon különös baleset akasztotta meg a belga miniszterelnök útját. Egy filmriporter gépe hatalmas detonációval felrobbant és néhány üvegszilánk Van Zeeland arcát érte. A nagymennyiségű magnézium robbantotta fel a gépet. A belga miniszterelnök csak vasárnap tárgyal Eden külügyminiszterrel és még aznap visszatér Brüsszelbe.

FÉLELMETESEN SZAPORODNAK A HINDUK. Bombayból jelentik: India lakossága, mint Lord Linlithgow alkirály a központi öntözési tanács ülésén kijelentette, évenként négy millióval szaporodik és 1941-ben el fogja érni a négyszázmillió főt. Ez a párhuzamos szaporodás az alkirály szerint a földművelés sürgős fejlesztését követeli. India több, mint 112.500.000 fontot (körülbelül hetvenmilliárd leit) költött a világ legtekélyesebb öntözőrendszerének felépítésére, amelynek tiszta hozadéka évi hat százalék, de az ország óriási szűz területeit is művelés alá kell hozni.

SOK TIZEZER

megelégedett vevő bizonyítja hogy a

„ZEPHIR“

kalyha az összes kályhák között a

LEGJOBB

10 kilogram fával fűt 24 órán át.
egy normál szobát

Gyártja: Szántó D. és fia, Oradea

Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan arjegyzéket.

* Mit kíván a fogyasztó. A jó izzólámpától csak annyit, hogy aránylagos csekély áramfogyasztás mellett sok fényt adjon. Ilyen izzólámpák csak a modern gyártási eljárással készülhetnek és számos vizsgálaton kell átmenniük. A nagy teljesítményű TUNGSRAM D duplaspirálilámpa darabról-darabra át lesz vizsgálva előállításának minden fázisában és így az egész gyártási folyamat szigorú ellenőrzés alá van helyezve. Csak így érhető el takarékos áramfogyasztás és nagy fényteljesítmény.

Minden üzletben csak borecet szabad árusítani. Oradea. Saját tud. Az új szőlészeti törvény hat hónappal ezelőtt elrendelte, hogy ecetet csak borból szabad készíteni. A régi ecet eladására a miniszterium hat hónapos terminust adott. Tekintettel arra, hogy ez a határidő már lejárt, a Monopol vezérigazgatósága köztudomásra hozza, hogy a mai naptól fogva bármely üzletben vagy raktárban bármilyen mennyiségű régi ecetet találnak, azt azonnal lefoglalják és a tulajdonosok ellen megindítják az eljárást. A pénzügyigazgatóság szeszvizsgáztálya a Monopol vezérigazgatóság intézkedése alapján még a mai napon megkezdi az őseveg ecetraktárok és ecetet árusító üzletek szigorú ellenőrzését.

BRIAND.

Briandról beszélgettek. Valaki előadta: — Egy reggel a ligetben találtam Briandt. Tudják, mit csinált? Felkutatta a modárhálókat és gondosan kiszabadította a megfogott macskákat és szabadon engedte őket. Ez mutatja egyik legjellemzőbb vonását.

Clémenceau bölintott:

— Ez igaz. Kiszabadította a szegény macskákat, de egyetlenegy hálót sem pusztított el.

Delevári vagy muskotály
Annak, aki borivó
Ruhafestés, tisztítással
Mindenkinek csak I. V. O.

I. V. O.

Str. Clorogariu 1 és 34. Tel. 8-53.
Piața Unirii 2. Telefon 5-53.

Talleyrand fogja

Talleyrand vacsorát adott, melyen egy idősebb hölgy elvesztette az egyik műfogát. Másnap Talleyrand — aki szerette a gonosz tréfákat — egy lófogat küldött a hölgynek, azzal az üzenettel, hogy örömeire szolgál, hogy kárpótolhatja az elvesztett fogért.

És még aznap a következő választ kapta a hölgytől:

„Kedves hercegem! Mi, a forradalom előtti aranykorból származottak, még értünk valamit az udvariassághoz. Múlt az ön kitűnő neveléséhez és választékos izléséhez, hogy kihuzatta az egyik fogát, hogy nekem egy kis örömet szerezzen. Mint udvariasságának a jelét, aranyba fogom foglaltatni a fogát és egyetlen alkalmat se fogok elmulasztani, hogy látogatásomkor meg ne mutassam a Talleyrand-Perigord urtól, Benavent és Dino hercegtől származó becses emléket. Állandó híve: Eleonore, Cardignan márkíné.“

* Történnék még csodák. Még ma is vannak kételkedők, ellenben hogy ha látják azt aényt, hogy arca a Scherk-féle arcviz rövid használata következtében megfiatalodott, ez esetben ők is hisznek benne. Ez csoda? Nem. A mai modern kozmetikai tudomány sok éves kutatások eredményeképpen végre felfedezett egy olyan szert, amely mítesszer, pattanás és más elrontott arc-bőrt teljesen helyrehoz olyannyira, hogy teljesen a megfiatalodás kifejezését kölcsönzi.

Jubilál a francia hóhér. Deibler, a párizsi hóhér, aki életében 260 elítéltnak met-szette le guillotinnal a fejét. 1876. azaz kerek hatvan esztendő óta üzi foglalkozását. A hóhér első kivégzettjét Maxim Martinenak hívták és érdekes, hogy a 60 esztendő múlva kivégzett 200-ik áldozat szintén a jámbor Martine névre hallgatott. Franciaországban különben a Martine nevének, úgy látszik, erős bünyöz hajlammal rendelkeznek, mert Deibler hóhér már a tizennegyedik Martine nevű embert végzi ki.

ÁLTALÁNOS FÉMIPARI SZTRÁJK KÉSZÜL FRANCIAORSZÁGBAN. Párizsból jelentik: Ujabbban a fémipari munkásság körében mozgolódás észlelhető és a lapok szerint a helyzet rendkívül aggasztó. Egyes lapok általában sztrájk kitörésétől tartanak. Ez Echo de Paris azt hiszi, hogyha csak időközben nem sikerül megegyezést kötni, december 6-án kitör az általános sztrájk, amely társadalmi katasztrófához vezethet. Kerilis, az ismert képviselő is cikkezik a sztrájkveszélyről és többek között azt írja, hogy a forradalom a kapuk előtt áll. Óva inti a kormányt, hogy fékezze meg a bolsevisták agitációját.

Meghalt Sir Basil Zaharoff. Európa titokzatos embere.

Sir Basil Zaharoff, a világ fegyveriparának nagyhatalmassága, „Európa titokzatos embere“ 87 éves korában meghalt.

* Étvágytalanságnál, gyomorhurutnál, gastrikus láznál, bélrekedésnél, anyagcsere-zavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes „Ferenc József“ keserűvíz rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány számos uttorója megállapította, hogy a Ferenc József víz abszolút megbízható hashajtó, s ezért az emésztőszervek megbetegedéseinek kezelésénél állandóan alkalmazható. Az orvosok ajánlják.

RITKA FÉMET TALÁLTAK BAIA-MARE KÖZELÉBEN. Saját tud. Baia-Mare közelében, Baia község határában évekkal ezelőtt egy francia tőkecsoport aranybányászathoz kezdett, de üzemüket a tavasszal eladták s a környékbeli hegyek fémtartalmát tanulmányoztatták. Szakkörökben az a hír terjedt el, hogy a franciáknak a báiati hegyekben sikerült fellelniük a legritkább fémek egyikét, a molybdaen (molibdén) nevű hideg fémét, amely természetes állapotban nem található, hanem érceiből állítják elő, s ötvözetét főként izzólámpák gyártásánál használják. Most a bucuresti lapok arról írják, hogy a tőkeérdekeltség beadványt intézett a kereskedelmi miniszterhez s bejelentették, hogy többmillió befektetéssel hajlandók a ritka fém termelését megkezdeni, ami ismét nagyot lendítene a bányavidék egyre jobban fejlődő közgazdasági életén.

Gyermekek öröme:

Ripsz és Ropsz

két kócos kiskutya története.

Írta: Csürös Emilia

Mühibeck Károly rajzaival

ára 100 lei.

Megrendelhető: könyvostályunkban.

A NADLACI POSTAMESTERNŐ A TÖRVÉNYSZÉK ELŐTT. A nadlaci postahivatalban körülbelül egy év előtt több ezer leies hiánynak jöttek a nyomára. A felfedezés során Mercea Florica postamesternőt le-tartóztatták és hivatali sikkasztás címén meg-indították ellene az eljárást. A törvényszék ma délelőtt tárgyalta az ügyet. A tárgyalás során megállapított nyert, hogy a hiány összesen 4421 leit tesz ki. A vádlott postamesternő azzal védekezett, hogy már amikor ő átvette a hivatal vezetését, 345 leies hiány volt, 1000 leies kauciót tett le, ezenkívül kötelezte magát, hogy a hiány további részét is megtéríti. A törvényszék az enyhítő körülmények széleskörű tekintetbevételével Mercea Floricat 5 napi elzárásra ítélte, amit az elszenvedett vizsgálói fogsággal kitöltöttek vett.

Halálos baleset egy cukorgyárban. Timișoara. Saját tud. A freidorfi cukorgyárban halálos baleset történt. Drei János huszonöt éves munkás a gépházban foglalkozkodott, amikor a kezében lévő szeszeslapot elkapta a lendítőkerék. A lapát nyele irtózatossá erővel a munkás mellébe furodott. Drei János csakhamar kiszenvedett. Az ügyesség elrendelte a boncolást. Drei aradi illetőségű volt, holttestét oda fogják elszállítani.

SARKA LAJOS ELSŐ VERSKÖTETE. A karácsonyi könyvpiacra jelenik meg Sarka Lajos cefai római katolikus tanító első verskötetete „Hírek a rózsafáról“ címen és a Szigligeti Társaság kiadásában. A fiatal költő lapunk hasábjain tűnt fel hangulatos finomságu verseivel, melyek az igazi egyéniség komoly bélyegét viselik magukon. Sarka nyerte meg a Szigligeti Társaság legutóbbi vers-pályázatát és több ezer szerepet a társaság felolvasó estélyein. Neve ma már előkelő helyet foglal el országgrészünk fiatal magyar költőinek névsorában és versei sűrűn jelennek meg a színvonalas irodalmi folyóiratok hasábjain is.

JAPAN MÁR PAPIRDÖMPINGRE IS BERENDEZKEDIK. Tokióból jelentik: Tokióban Keleti Papirgyár elnevezéssel részvénytársaság alakult negyvenmillió yen (majdnem kétmilliárd lei) alapítókével, nagy gyárak építésére, amelyek évente ötmillió kilogramm papírt fognak készíteni a mandzsuri és északkeleti nádrostokból. A vállalat célja az új meghódított területek nyersanyagforrásainak kiaknázása.

KOMPROMITTÁLÓ KEGYELET

Irta: LÉBER JÁNOS

Roger Salengró halála újból felkavarta és még mindig izgalomban tartja Franciaországban a politikai kedélyeket. Egymást érik a népgyűlések, felvonulások. A szélső baloldali szónokai új gyűjtőanyagot kaptak. Lehet ismét felelőtlenül, indokolatlanul lázítani, uszítani a jobboldali pártok ellen; főleg pedig azon eszmék és intézmények ellen, melyeket a jobboldal hirdet, vall, vagy képvisel. A szocialista szakszervezetek és a kommunisták arra szeretnék felhasználni a tragikus véget ért belügyminiszter halálát, hogy a kormányt még erőlyesebb intézkedésekre vegyék rá a jobboldali pártok és a jobboldali sajtó megrendszabályozása, megfélemlítése, vagy teljes elnémítása érdekében. A napról-napra erősödő nyomásra Blum miniszterelnök ki is jelentette már, hogy „a sajtószabadsággal visszaélt sajtó megrendszabályozása” igen kívánatos, sőt szükséges kormányhatósági feladatává érett.

De nem átalja a népfrent élcsapata felhasználni szerencsétlen miniszterének öngyilkosságát arra is, hogy belőle a madridi anarchista kormány pozitív megsejgítése mellett csináljon propagandát. Thoréznek és Racamoudnak, a mult vasárnap népgyűlésen, alig volt egynéhány semmitmondó szavuk az elhunyt politikus méltatására, de órákhoz tartották szinte ütemszerűen követelni és követeltetni a felgyújtott és megtérbolyított tömeggel a semlegesség feladását és nyílt beavatkozás a spanyol polgárháborúba Caballeroék mellett. *Mindegy lenne nekik, hogy ebből a beavatkozásból, egy véres európai, vagy talán egy újabb, félelmetes világháború robbanhat ki.* Mindegy, hogy ebben a kataklizmában más népekkel és országokkal együtt Franciaország is, sőt Európa egész, sokezeréves, csodálatos kultúrája és civilizációja is megsemmisülhet!... Ez őket nem aggasztja; ezzel nem törődnek. *Nekik a harc a fontos, a tűz és vér pusztítása, a forradalom maga!*... És Moszkva megelégedése. Stalin elismerése. *A III. Internacionálé hatalomra jutása, népek, országok elpusztítása árán a kétezeréves keresztény kultúra s az egykor volt legtekélyesebb világtrend füstölő romjain...*

Hogy mi köze van és mi köze lehet egyáltalán Salengró halálának a spanyol polgárháborúhoz s ezzel kapcsolatban Franciaország semleges magatartásához, azt józan ésszel megérteni nem lehet. De még kevésbé lehet megérteni Európa baloldali sajtójának viselkedését, mellyel ebből a sajnálatos esetről *dicőség-koszorút fon a demokrata, főleg pedig szociáldemokrata velleitáru pártok feje köré a sajtószabadságnak ilyen hősiességig terjedő tiszteletbentartása miatt.* Azt írja ez az egész Európában — úgy látszik egységesen hangolt és irányított sajtó, — hogy ime lássátok és ámuljatok: Salengró, a szociáldemokrata belügyminiszter inkább meghalt, de nem vétett a sajtószabadság ellen. Hónapok óta folyt ellene a jobboldal hajszája, rágalombadjárata. Napnál világosabban bebizonyította, hogy nem volt hazaáruló a háború alatt, nem szökött át a németekhez. Katonai és civil bíróságok egyaránt neki adtak igazat azokban a sajtóperekben, amelyek a jobboldali újságok ellen indított. Mégse hagyták békén. Ez a konok, kegyetlen vérszomjas sajtó tovább üldözte, tovább rágalmazta. Mődjában lett volna Salengrónak, mint belügyminiszternek, eltíporni ezeket a mérget okádó újságokat. Oka is, joga is lett volna rá elegendő. De nem tette. Jobban tisztelte, jobban becsülte, többre értékelte a sajtó korlátlan szabadságát, mint a saját életét. És amikor választania kellett, megmondás nélkül dobta oda mocsoktalan életét a vérszomjas, jobboldali sajtófencvadak prédájául...

Körülbelül így, vagy ehhez hasonló logikával és hangnemen ír a baloldaliság sajtója mindenütt Roger Salengró tragédiájáról. És ez az, amiben még akkor sem értenék egyet vele, ha történetesen igaz is volna, amiket a volt belügyminiszterrel ebben a vonatkozásban oly meghatóan elmesél. Mi szerintünk

ugyanis a sajtószabadság védelme soha, semmiféle körülmények között se terjedhet ki a konokul rágalmazó, vagy a rágalmazás bűntetteiben ismeretlen bűnösnek találtatott sajtóra. Mi voltunk és mi vagyunk állandóan az ellen, — s ebben hasonló véleményen van velünk minden jobboldali újság, — hogy a sajtó magánügyek hánytorgatója, családi titkok feltárója, egyéni életék és élettittkok szellőztetője; tiszta vagy szennyes intimitások kitergetője legyen.

A pletykázkodás, a szenzációhajhászás, a magánélet és a családi szentély tiszteletben tartásának negligálása nem a jobboldali sajtó tulajdonsága. A legtöbbször csak üzleti érdekek után igazodó baloldali lapok szoktak maguknak ily csemegék feltárásával olvasóközönséget szerezni. De akármelyik is gondolkozik, vagy viselkedik így — nem méltó arra, hogy a komoly, csak közérdeket szolgáló újságok mellé állítsák ezekkel egyforma megbecsülésben és védelemben részesüljön.

Ugyanez áll a „közérdekből” rágalmazó sajtóra is! A rágalmazás súlyos bűncselekmény. A tudatosan és konokul rágalmazó újságokat tehát éppen úgy ártalmatlanná kell tenni, mint ahogy ártalmatlanná teszik és becsukják minden rendezett jogállamban a rágalmazó embereket. Salengró tehát, — ha valóban alaptalanul, bűnösen és csökönnyösen támadta őt a jobboldali lapok egyrésze, — akkor járt volna el helyesen, ha bírói után, vagy más törvényes formák betartása mellett betiltotta volna ezeket a rágalmazó lapokat. Ezzel mindenesetre jobban, hatásosabban szolgálta volna az újságírói tisztesség és a sajtószabadság ügyét, mint az öngyilkosságba menekülő gyáva megfutamodással. Nincs jogunk ítélkezni felette, mert nem tudhatjuk mennyire viselte meg idegrendszerét az ellene irányított sajtóhadjárat, de mindenesetre politikai gyengeségnek kell minősítenünk eljárását és semmiesetre se ismerhetjük el a sajtószabadság vértanújának.

A helyesen értelmezett sajtószabadság csak azokat az újságokat védheti, amelyeknek minden betűje a köz érdekében íródik és minden szava igaz. Ennek a sajtónak védelme valóban

Reményik Sándor verse

Mikor a villany elalszik...

Elvész a fény,
A földi esték arany dicsősége.
Csak a menny éber ezüstszeméi
Tekintenek a csöndes szobamélybe —
És bennem villózik egy költemény.

Elvész a fény,
Mely minden fény-elődjét
Nagy-bűszkén megvetette
És még az Isten házáat is bevette.
Kezünk öreg szer után tapogató:
Egy árva gyertya hazajáró lángja,
Ósi, magas ezüst-tartóban állva,
Kezdi riasztgatni az árnyakat.

Riasztgatja — és idáigzi őket.
Mindem eszembe jut,
Mi akkor történt, az új fény előtt...
A gyertyalángon átmerengve látom
Gyermekkorom, a csöndes hegytetőt,
Honnán már csak lefele vitt az út —
És Tündérország kristálykapuját,
A kőbe sülyvedt, rég bezárt kaput.

Nézd ezt a lángot, hogy ágaskodik,
És hogy reskad magába —
Most mint egy szív,
Oly elkülönült, számkivetett, árva.
A villanyfény ezredmagával ég
— Ó kollektivitás! —
A gyertya mindig, mindig csak magába.

De most, most nézd! Elkaskenyül a lángja!
Most olyan, mint egy tör,
Brutus töre, mely a sötétbe dől,
És Caesar szívét mégis eltalálja!
Mint ácsra fent lelkiismeret —
Mely tompán hull majd ismét önmagába.

Elvész a fény,
A földi esték arany dicsősége
Csak a menny sok-sok ezüst lámpása int
Vigasztalón s fenyegetően a mélybe.

ARRÓLA
VÉDJEGYRŐL
ISMERI FEL

A
Gütermann
VARRÓSELYMET

A szöveget mindig nagy gonddal választja ki, tehát a varráshoz se használjon akármilyen cernát. Kerülje el a folytonos javítgatást. Használjon csak a Gütermann gép- és gomblyukselymet!

közérdek, bántalmazása, üldözése, kényszerzubbonyba törése, közveszedelem. Nem azt mondjuk ezzel, hogy közéleti embert kritizálnia, támadnia nem szabad. Ellenkezőleg: szabad, sőt kell! De csak akkor, ha az illetők erre bíróság előtt is bizonyítható okot szolgáltatnak és ha kritika tárgyává tett ténykedésük, viselkedésük, vagy hibájuk valóban „közérdek”, „közérkölcset” sértett.

Sajnos, a baloldali kormányrendszerek éppen ezzel a komoly, közérdeket szolgáló sajtóval szemben szoktak igen erőlyesen fellépni, ha az történetesen jobboldali. Hogy ne menjünk nagyon messzire példák után: a magyarországi forradalmi kormány 1918-ban és 1919-ben legelső sorban a legkomolyabb jobboldali újságokat hallgattatta el. Kezdetben terrorral kísérletezett. Szocialista csöcselékekkel feldúlta és szétromboltatta a jobboldali lapok kiadóhivatalait és nyomdáit. Amikor ez nem használt, egyetlen hatalmi szóval betiltotta megjelenésüket. Ugyanígy járt el a spanyol népfrent kormánya is azokkal a lapokkal szemben, amelyek a szabad politikai véleménynyilvánítás mindenütt tiszteletben tartott jogában bíva fel merték emelni szavukat a barbár rombolók és vandál kegyetlenkedők ellen.

Hogy mennyire tartja egyébként Blum Leo kormánya a politikai véleménynyilvánítás legtermészetesebb jogát, — melynek a sajtószabadság is egy része és függvénye, — mutatja az, hogy uralomrajutása után néhány hét múlva betiltotta és feloszlatta a jobboldali politikai és társadalmi szervezeteket és ugyanakkor a baloldali alakulatok minél leesebbkörű kiterjesztését elősegítette. A tüzkereztéseknek minden felvonulását betiltják, a kommunisták hangos tüntetései, sőt sokszor rombolásai pedig hatóságai asszisztencia mellett mennek végbe.

Minden részvétünk az elhunyt belügyminiszteré, mint emberé. Ha bűnös volt, megbűnhődött, ha pedig nem volt bűnös, mint ahogy fel is tehető a történet után, — még nagyobb szánalomra érdemes. Rossz szolgálatot tesznek azonban az iránta való kegyetlenek azok, akik most egyszerűen a sajtószabadság vértanújának kiáltják ki és az ő tragédiájából politikai tőkét akarnak kovácsolni a maguk egészen ellentétes politikai felfogása és egyébként való viselkedésük számára. Ki nek imponálhat az a sajtószabadság és főleg az a kormányviselkedés, mely egy ártatlan ember halálra üldöztetését eltúrte? Jobb lett volna elhallgatni az egészet. Mert vagy az tűnik ki belőle, hogy a jobboldali sajtónak mégis csak igaza volt és ezért nem lehetett elhallgattatni; vagy az, hogy Blum Leo kormányának nem volt sem erkölcsi érzéke, sem politikai hatalma, hogy kedvelt belügyminiszterét, a legigazságosabb és a legtörvényesebb módon megvédje az alaptalanul támadókkal szemben.

A női zászlóalj hősének naplója

**A sorsdöntő pétervári út. — Különös találkozás
egy katonatiszttel. — A bűnös rózsacsokor. —
Oroszország elrendeli az általános mozgósítást**

A. A. Noskoff tábornok emlékirataiból Fordította: Fodor Viola

Első találkozásunk után gyakran beszélgettem még Nadjusával. Ilyenkor elmerültünk a múlt emlékeiben s lelkünket felforrósította a hazába való visszavágyás megrészegítő mámorára.

Egyik este kis, bekötött naplót nyomott a kezembe.

— Fogja, barátom — mondotta. — Holnap elutazom.

Nagyon meglepődtem, mert sohasem beszélt nekem eddig erről az utitervéről:

— Hová? — kérdeztem.

— A... hazámba. — volt a válasz. — A Haza!... Az utóbbi években éjjel-nappal mindig hivatott; viszont kell látnom! Nem tudok élni Oroszország nélkül.

— De kérem! — mondottam megdöbbenve. — Gondolja meg jól!

Fejét rázta:

— Mennem kell. Ugyan mi veszteni való van még? Férjem halott. Rokonaim nincsenek már; senki sincs, aki megsiratna. Értsem meg hát: Oroszország hív!... Most alkalom van más névvel, egy török nagykereskedő segítségével, a Krimen át Dél-Oroszországba jutni. S ha utam sikerülne, akkor csak terhemre lenne ez az irka-firka. Órízze meg jól s ha egyszer, — talán évek múltán, — alkalma lenne az oly sokat ócsárolt amazonokról valami igazat írni, úgy kérem, használja fel. Isten vele. Ha sikerül, életjelt adok majd magamról... Ön azt mondta nekem egyszer, kedves barátom: „Egy férfi haza nélkül beteg ember” — én most azt szeretném mondani önnek: „Egy asszony haza nélkül... semmi!”

Sohasem láttam többé; nem is írt soha, a hős kis Nadjusa. Mrs. Smith. Es ma, sok-sok év után, meg kell értenem, hogy elenyészett a nagy, szent Oroszországban, — mert Oroszország nélkül nem tudott élni.

Es most átadom a nyilvánosságnak Nadjusa naplóját, csak itt-ott változtatva rajta, megfelelően kiegészítve saját harcéri tapasztalataimmal.

Boldog békenapok

1913 nyara a legszebb nyár volt Nadjusa életében. Most lett 17 esztendő, az érettségi vizsgák nehéz napjai mögötte vannak már, s bármely pillanatban beiratkozhat a főiskolára. A szünetre szülei, akik Péterváron laktak, a rokonságnak a város közelében lévő, gyönyörű birtokára küldték Nadjusát, hogy ott néhány gondtalan hetet töltsön el.

Nadjusa otthonában a békés, családi életet csak néha felhőzték be kisebb nézeteltérések, amelyek Nadjusa és szülei között a belpolikiai kérdésekben állottak fenn. Az apa szigorúan konzervatív életmódja és világnézete teljesen ellentétben állott a tanuló ifjúság liberális felfogásával. Minden, ami a szülők számára a legszentebb hagyományt jelentette, Nadjusa szemében már barbarizmusnak és tulbaladott álláspontnak tetszett. Ami a szülők előtt a jogos és törvényes államhatalom kifejezője volt, az az ifjúság szemében nem volt egyéb önkényről és elnyomásról.

Ez a felfogásbeli ellentét gyakran kellenetlen jelenetekre vezetett, amelyek annál kinosabbak voltak, mert egyébként a családban teljes összhang uralkodott. A katonák különösen ellenszenvesek voltak Nadjusa előtt; azt hitte, hogy kötelessége éppen úgy megvetnie a katona-ifjúságot, mint az idősebb iskolártnői tették. A katonaság — szemükben — nem volt egyéb, mint eszköz a nép elnyomására. Egy háború lehetőségére egyáltalán nem gondoltak.

Találkozás a vonaton

Az emberek életében gyakran egészen leplektelen események sorsdöntő fontossággal bírnak. Így történt ez Nadjusával is.

A birtokról, ahol szünetjét töltötte, valakinek Pétervárra kellett mennie, hogy ott bizonyos dolgokat elintézzon. A fiatalok közül

akik nagyszámban élvezték Nadjusa rokonainak vendégszeretét, senkinek sem volt kedve, hogy kényszerítő ok nélkül — bár csak egy napra is, — elhagyja ezt a kellemes fészket, s Pétervár házrengetébe menjen. Nem maradt más hátra, mint sorsot húzni.

A sors Nadjusát jelölte ki.

Egy ilyen Pétervári utban magabavéve még nem volt semmi rendkívüli. Nadjusa távbeszélőn értesítette szüleit érkezéséről s kérte, hogy küldjék ki elébe a gépkocsit a pályaudvarra. A vonatfülke, amelyben helyet foglalt, üres volt. Csak Pétervár közvetlen közelében szállt fel az egyik állomáson egy — Nadjusa által annyira megvetett — katonatiszt. Megállt a fülszéke ajtajában s üdvözölve emelte kezét a sapkája felé:

— Megengedi, hogy itt helyet foglaljak?

Ujabb véletlen, mely elindítja a sors kerekét

A vérzivatar esztendejének, 1914-nek tavaszán.

A csokorból, amit a diákleány, Nadjusa, Borissóv hadnagyától kapott, csak néhány száraz szirm maradt.

Az emberiség katasztrófája lassan közeledett...

A színházi évad befejezés előtt állt. A nagyoperában utolsó előadásra Nadjusa kedvenc darabját, a „Pillangókisasszony”-t hirdették. Szerette volna ezt a darabot megegyezően megnevezni. Jegyet azonban nem kapott már, s hiába telefonálta végig minden számbavehető ismerősét. A diáklányok között sok lelkes színházlátogató volt, de most közöttük sem akadt senki, aki egy jegyet átengedhetett volna Nadjusának.

Csalódottan tért haza. A szobalány ezekre a szavakkal fogadta:

— Egy hölgy kereste a kisasszonyt már több ízben telefonon. Kéri, tessék azonnal felhívni.

Nadjusa megnézte a telefonszámot, amelyet a szobalány egy papírszeletre följegyzett.

— Ki ez a hölgy? Nem ismerem ezt a számot! — mondotta Nadjusa, de azért felhívta az ismeretlen számot. Egy női hang viharosan köszöntötte:

— Végre, hál' Istennek! Már majdnem másnak adtam oda a jegyet!

— Miféle jegyet?

— Az Operába, a Pillangókisasszonyba!

Nadjusa alig ment hinni a fülének. Hálásan megköszönte és csak most jutott eszébe megkérdezni, hogy tulajdonképpen kinek köszönheti ezt a nemvárt örömet.

— De Lilit! — volt a válasz.

— Akkor téves kapcsolás történt, — mondotta csalódottan. — Itt nem Lili, hanem egy Nadjusa beszél.

Nadjusának tetszett ez az udvarias jólneveltség. ... utaztak együtt Pétervárig. A részletesen Nadjusa megbottlott s a tiszt udvariasan segítségére sietett: elvette utazótáskáját és elkíserte egészen a kijáratig.

Nadjusa megkísérelte, hogy most már elbucuzzék utitársától. Hogyne, hiszen megtörténhetik, hogy a gépkocsival atyja jött ki elébe az állomásra; az ő méltóságával s politikai meggyőződéssel pedig ellenkeznek, hogy atyja előtt egy ilyen „megvetett” személy kíséretében jelenjék meg. A kísérő azonban nem hagyta el addig, amíg a csomagot személyesen el nem helyezte az autóban. Szerencsére a vezetőn kívül senki sem ült a gépkocsiban.

— Boris Alexandrovits — mutatkozott be az idegen s miközben a kocsi lassan elindult, kezét csókolt Nadjusának, hátravetve köpenyét s valamit a leány ölébe tett:

— Megemlékezésül alkalmi hordárjára! — mondotta.

Egy csodaszép rózsacsokor volt. Nadjusa, anélkül, hogy magának is számot adott volna róla, ettől a naptól kezdve fokozatosan kezdte feladni régi elveit. Közvetlen környezetének is feltűnt ez a változás. Atyja vette észre elsőknek.

— Örülök, — mondotta, — hogy a főiskolára való készülődés ilyen kedvezően befolyásolt! A mi Nadjusánk újra visszanyerte régi nőiességét!

Nem sejtette, hogy a főiskolának ebben a változásban semmi szerepe nincsen...

Kiderült, hogy az ismeretlen a telefonszám utolsó számjegyét véletlenül fölcserélte. De ha már a véletlen így hozta, Nadjusa szívhez szólóan kérlelni kezdte az idegent, hogy engedje át neki a jegyet. Es rövid rábeszélés után a színházjegy az övé is lett.

Nadjusa sorsa megpecsételődött...

Az Operába az utolsó pillanatban érkezett. Amikor előesietett, hogy helyét elfoglalja, közvetlen közelében ismerős férfihangot hallott. Azonnal megismerte „alkalmi hordár”-ját. Mielőtt pár szót válthattak volna, a teremre sötétség borult s fölcsendült Puccini búvájos muzsikája.

A szünetben azonban már együtt sétáltak le s fel a folyosón, mintha régi, meghitt jóbarátok lennének. Nadjusa első kérdése ez volt:

— Kinek szánta tulajdonképpen eredetileg azt a felséges rózsacsokrot, amelyet a gépkocsiban nekem átnyujtott.

— Senkinek, azaz jobban mondva, magamnak — nevetett Boris Alexandrovits. — Látogatóban voltam az én kedves, öreg nagymamánál s ő adta a rózsákat nekem.

Most egy másik katonatiszt lépett hozzájuk és Boris Alexandrovits bemutatatta:

— Konstantin Mirov.

Két héttel később Nadjusa és Boris már menyasszony és vőlegény voltak. Az esküvőt a nagygyakorlatok utánra, augusztus közepére tűzték ki. Néhány hónap tehát — és Nadjusa Borissova asszony lesz.

... Borissova asszony azonban — sohasem lett.

Szerajevóban eldördül a revolver...

A május és június hónapok 1914-ben csodálatosan szépek voltak a Néva partján. Nadjusa zavartalan boldogságban töltötte menyasszonyágának idejét. A fiatal pár gyakran sétált ki a Néva festői szigetére, gyönyörködött a hatalmas vízben alámerülő naplementében. Konstantin Mirov hűséges kísérőjük volt.

Ezt a harmonikus boldogságot még a Szerajevóban eldörrenő revolvergolyó sem zavarta meg, amely pedig már a világkatasztrófa közeledtét jelezte.

Június 28-án — a régi orosz naptár szerint július 11-én — a „Birzevija Vjedomosti” hozta a hírt, hogy Ferenc József császár és király unokaöccsét és annak feleségét, a Hohenberg hercegnőt emelkedett Chotek grófnőt — szerajevói látogatásuk alkalmával — egy szerb titkos szervezet egyik tagja, Princip Gavrilo agyonlőtte.

Bár ezekben a napokban a nemzetközpolitikai légkör már pattanásig feszült és minden óra közelebb hozta a népek és nemzetek véres összeomlását, — ezek a hetek

Trikál József:

Új élet a régi romjain

Szine- egymásutánban láthatjuk a könyvben az új világot, amely tele haladunk, az új szellemet, amely mindent átjár, korunk sebeit, a kibontakozás lehetőségeit.

Amateur-kötés, 230 oldal.
Ara 105 lel és portó.

Kapható könyvosztályunknál

Nadjusa és Boris számára álomként röpültek el.

Franciaország köztársasági elnöke ellátogatott Pétervárra s július 23-án, — politikájának sikerével megelégedetten — hagyta el a cári fővárost.

Ausztria-Magyarország július 25-én — a régi orosz naptár szerint augusztus 7-én — elégtételt kért Szerbiától. Cár és császár még megkísérelték, hogy a világhégest az utolsó pillanatban megakadályozzák.

Július 25-én Miklós cár jóváhagyta a minisztertanács határozatát, mely szerint az orosz hadsereget mozgósítják Ausztria ellen.

Csak most, amikor a cár a hadüzenetet aláírta, döbönt fel álmából a jegyospár. Világossá vált előttük, hogy a háború őket is elválasztja egymástól.

Kéz a kézben állottak, amikor II. Miklós cár a palota erkélyén megjelent s Nadjusa is térdre hullott, amikor a hatalmas tömeg tédret hajtott a cár előtt. Közvetlen a nagyvezérkar épületének falánál állottak s fölöttük fényltek annak a teremnek ablakai, amelyben Sasonov, Suhomlinov és Januskevics vezérkari főnök az általános mozgósítást elhatározták.

A végzet megindult a maga útján.
(A jövő vasárnap folytatjuk.)

VEZÉRKÉPVISELET „EXCELSIOR”-CALFA MOȘIŢOR 79 BUCUREȘTI

Mindenkin segít és ön semmit sem tud róla?

Lotion Faciale Scherk

15 SCHERK ARCVIZI

SCHERK

Tehát épp az ideje, hogy megismerje a Scherk arcvizet! Akkor ez Ön arcbőre is rövidesen megjavul, teljeseen tiszta lesz és olyan puha, mint a selyem! Próbálja ki azonnal! Üvegek à Lei 62'103'164'300'475

Ahol a szülők az iskolában is együtt tanulnak gyermekeikkel

A virágok és a jégvidék harcáról, egy otthon szerető nép hazájáról, Norvégiáról mesél Karen Dahl és Elisa Scott-Hansen.

Budapest, november vége.

Két kezes, fiatal norvég nővel ülünk az egyik gyógyszálló halk szalonjában. Egyikük, Elisa Scott-Hansen, oslói hivatalnoknő, most jár először Magyarországon, Karen Dahl viszont, aki egy norvég repülőbiztonsági felelősé, gyermekkorát Transylvániában élte le. Édesanyja norvég, apja magyar volt, — ő tehát két olyan nép gyermeke, melyek csak térben esnek egymástól oly nagyon távol. A hegyek, a küzdelmes élet, a meleg családi otthonok országai, vajon nem talál ez a leírás ép annyira Norvégiára, mint Transylvániára is?

Igy Karen Dahl, akit Turdán Fekete Bibszki néven ismernek, különösen érdekesen tudja Norvégiáról elmondani, amit a benne élő, figyelő és küzdő kettős néplélekkel meglátott.

— Ami Norvégiát elsősorban jellemzi, — kezdi, — az az emberek között uralkodó egyenlőség, egyszerűség és nyíltság, mely a norvégoknál történelmi hagyományzámba megy. Nálunk nem lehet „leereszkedni”, nem kell a gyakorlati pályák tisztelgetésétől a közvéleményt meggyőzni. A különböző munkakörök egyenlő értékelése a norvég élet iratlan alapjörvénye... A józan életfelfogás a gyermeknevelést is áthatja. A norvég nevelési elv annyira fontosnak tartja az összefüggő világkép kialakítását, hogy az iskola munkájába a szülők is bevonják. A szülő tanácsot adhat, egyes iskolákban résztvehet a tanítási órákon is.

— S milyen az élet, melyre a nyílt és józan iskola előkészít?

— Küzdelmes. Az értelmiségi pályákon nagy a munkanélküliség. A világválság Norvégiában is érezhető. A parasztfiú talán azonnal munkához láthat, de haláláig kemény küzdelmet kell vívnia a tengerrel és a terméketlen földdel. A rossz termőviszonyok viszont nagyon alapos, belterjes földművelést fejlesztettek ki, a halászat nehéz mesterségét pedig ma már a propaganda legmodernebb eszközeivel igyekeznek jövedelmezőbbé tenni. Ismeretterjesztő füzetek és háziartási előadások különösen az asszonyegyesületekben fejtenek ki nagy propagandát a halászfogás mellett. Készítsenek mennél több halat, ilyen és ilyen változatos formában, — szólnak az asszonyokhoz, — ezt kívánja a norvég háziasszonytól családja egészsége és az ország gazdasági érdeke.

— A halászfogásán kívül mi jellemzi még a norvég konyhát?

— A norvég és a magyar étkezés közötti különbség, — feleli Karen Dahl, — nem annyira a konyhában, mint az ebédlőben ta-

lálható... Ezt az étkezés körüli szokásokra értem. A norvég háziasszony rendkívül sokat ad a hétköznapi ebéd ünnepélyességére is. A terített asztalnak igen izlésesnek kell lennie, himzésekkel, virággal és a szép étkezés szabályainak gondos betartásával.

— A mi virágaink közül melyek nyílnak Norvégiában?

— Oslóban, ahol mi lakunk, még majdnem minden virág nyílik. S talán azért, mert északon ritkább és értékesebb a virág, a délibb fekvésű norvég városokat valóságos virágkultusz jellemzi. Mintha öntudatlanul büszkén akarnának az északabbra megszűnő illatos, színes virágoktól, melyek a fagyos hegyeken különleges gyopárfajláknak adják át a helyüket. Az európai fővárosok közül Oslót lehetne a virágok városának nevezni. Fekvése: a legfestőbb fjord partján, erdős sziklák tövé-

Epilepsziában szenvedők

A világhírű amerikai „Donhide” a bécsi Wagner-Jauregg klinika véleménye szerint az epilepszia összes olyan eseteiben is használt, hol minden más kezelés eredménytelen maradt.

Postás 200 lei utánvétellel megrendelhető Császárfőgyógyászatán, București, Calea Victoriei 124.

ben, amugyis déli tengerparti városokra emlékeztet, de a város báját a városzerte pompázó virágpiacok és szebbnél-szebb virágkereskedések adják meg. A virágpiacok nem vegyülnek össze a zöldéggel, — húst, baromfit amugy sem árulnak nyílt piacon, — hanem különálló virágvásárlóként foglalják el Osló egy-egy terét. S ez a sok virág naponta szétárad a piacról az otthonokba, ahol a terített asztalnak s a szobáknak állandó díszé a virág. Természetesen az északi városokban a távol délről hozott virágok, gyümölcsök fényűzésnek számítanak. Ezekkel a vidékekkel a forgalmi összeköttetés eddig elég nehéz volt, mert főbbnyire csak hajóval lehetett megközelíteni. Ma már nagyon rendszeres légi járatok könnyítik meg az érintkezést az ország különböző részei között.

— A virágdíszén kívül, — szól közbe most Elisa Scott-Hansen, az izig-veig norvég leány, — az idegeneknek két dolog tűnik fel az otthonainkban: a nyitott tűzhely és a villanyerőre berendezett háziartás. Osló körül még a munkáscsaládok is többnyire villanyt használnak. A dolog titka egyszerű: a fjordokba beszakadó hegyipatakok zuhatagainak

vízerejével könnyű elegendő villamoságot termelni. A nagy idegenforgalom által rengeteg külföldi fordul meg Oslóban s ezek közül különösen az amerikaiak nagyon otthonlód, zárkózott népek tartanak bennünket. Lehet, hogy hozzájuk képest azok is vagyunk. Mi nem érezzük. Sőt Osló társadalmi és művészeti élete igen elevennek és pezsgőnek tűnik fel előttünk. Persze, nem vagyunk sokan. Norvégia két és félmillió lakosából mintegy háromszázezen élünk a fővárosban.

— S milyennek képzeltem el az ősi norvég építészeti stílust?

Felelet helyett Elisa Scott-Hansen fényképet vesz elő:

— Ez a fenyőfákból összerótt hegyi kunyhó az én hétvégi pihenőházam fenn a hegyekben. Igazi ősi norvég parasztházak mintájára épült. A történelem folyamán egyszer már sikerült az ősi faépítkezést egy idegen iránynyal, a góttal, egészen sajátos szépségű stílusá összeolvasztani. A fából épült csúcsos norvég templomok, góttikusan elrendezett nemzeti díszítőelemekkel, a legérdekesebb műemlékeink.

— A művészet többi ága is a népies forrásokat keresi?

— Az irodalom igen, ez az ősi tisztaság árad Knut Hamsun és Sigrid Undset írásából. Mindketten állandóan vidéken élnek. Sigrid Undsettel Oslóban nem is igen lehet találkozni. Knut Hamsun magas, erőteljes alakja, őszülő feje néha megjelenik Osló utcáin s igen nagy tisztelet övezi.

— És a népviselet, népművészet mennyire hat a díszítés, lakásberendezésre?

— Ez az irányzat, — feleli Karen Dahl, — sokkal kevésbé biztató, mint a magyarság most induló, népi forrásokból táplálkozó művészeti megújulása. A norvég nép képzelőereje kevésbé színes és az óriási távolságok miatt szétszórt halászfalukban a tájszólás, a formanyelv és a viselet vidékenként más és más. Ruhájuk egyszerű, komoly. A háziiparok közül csak a norvég kötött holmi lett kivételi cikk. Népművészeti szempontból még Setesdal a legnevezetesebb, ahol ma is apró ráncokba szedett, többrejtű szoknyát viselnek a paraszta-asszonyok, a legfelső feketén színes szalagokkal. A népszokások közül érdekes az ősi parasztsport, a jég hátán rendezett ügetőverseny, mely azonban korántsem olyan jelentős, mint a norvégiség minden társadalmi rétegében elterjedt sí-sport. (Az én gyermekeim például már hároméves korukban síelnek.) Az ország sportéletének legnevezetesebb napja a január-ra eső „Holmenkollidag”-on, Osló közelében tartott ugróverseny, amikor a világ minden részéből összegyűlt síelők próbálják ki tudásukat a csak ezen a napon kinyitott ugrósáncra. Igen nehéz terep, mely a legkülönb ugróbiatok tudását is próbára teszi.

A gyógyszálló szalonján most nagyobb társaság vonul át.

— Norvégek, — int feléjük Karen Dahl, — nagyon sokan jönnek tőlünk ide látogatónak. S nemcsak én, aki félig magyar vagyok, hanem ők, a futó átutazók is megérik a két nép sorsának hasonlóságát, az állandó küzdelem között fejlődő mély és becsületos kultúrát.

SZ. WERESS JOLÁN.

A KOLDUS

Irla: CSÜRÖS EMILIA

Zúmarások a fák. Csipkefátyolok függnek az ágakon, bokrokban és a szél élesekét sikolt a hársorok között. Néha a kéményeken is befűtül és nagyokat kacag.

Az öreg koldus nekitámaszkodik a ház sarkának, hogy letörölje a könnyeit. Fáradt szemé bántja a hideg. Görnyedt dereka ránehezedik a bütykös somfabotra. Hallgatja a szél muzsikáját. Rongyai játékosan táncolnak a szélben — és az öreg koldus mosolyog. Szinte nyikorognak fakó arca ráncjai.

Fiatallány közeledik az úton. Fényesre kefélt sötétkék kabátját fázósan öleli magához. Megtorpan. Az öreg koldus rámosolyog. A lány zavartan nyitja pénztárcáját, aztán azt mondja: — Nincs most egy fillér sem nálam. Majd máskor bácsika.

Az öreg koldus lehajtja fejét. Valamit számol. Azt mondja: — Tegnap huszonnyolcadika volt, ma huszonkilencedike... Persze... Ertem... Majd lesz elsején...

Évek óta ismerik egymást. Mikor az öreg először állt ki az utcárokra, még nem tudta, hogyan kell alamizsnáért nyújtani a kezét. I asankint megtanulta. Nem sírározott, nem is kért senkinek a nevében. Zavartan, szégyenkezve ránézett az elhaladóra és megemelte a kalapját. Néha szégyenlősen elmosolyodott. Nem volt alkalmatlan, kellemtelen koldus. Mindenki látta rajta, hogy becsületes munkában töltötte életét és gyakran kinyitlak előtte a pénztárcák. Verőfényes napokon néha a temető felé látták. Ott nem koldult, hanem virág volt a kezében. Sokszor ott találta az este egy asszony meg egy kislány sírján. És másnap megint ott állott a sarkon és mosolygott, mikor a sötétkék kabátos fiatal lány közeledett.

Margitka is rámosolygott néha az öreg koldusra. Pedig gyenge két vállán mázsás terhek hordott.

A varrodában nehéz az élet. Reggel hétkor már ott kell lenni. De nem ez a baj. Az a baj, hogy Vilma kisasszony nem szereti. Üldözi, bántja, nevelésszerű teszi ahol csak lehet. Tegnap különösen gomba volt. Felmondással is fenyegetődzött. Mi lenne akkor édesanyjával és Bandival. Hiszen ő az egyetlen támaszuk. Node majdcsak lesz valahogyan.

Ma reggel, alig dörzsölte rugalmasra vörösrre fagyott kezét, máris felcsendült Vilma kisasszony éles hangja:

— Azt hiszem, ma dűlőre viszem magával a dolgot fiam. Ugyis kevés a munka, semmi értelme sincs, hogy fölösleges munkaerőket fizessenek.

Margitka szemét elfutotta a könny:

— Kérem szépen én nem késtem el! Pontosan érkeztem. És tegnap is este tizenegy óráig dolgoztam különóra díj nélkül. Ne tessék felmondani Vilma kisasszony, — mi lesz az édesanyammal, meg a kis öcsémel?

— Az igazán nem lehet az én gondom. Utóvégre is az én varrodám nem jótékonyági intézet. Aki fölösleges, annak felmondok — és kész! Node azért ma még megkegyelmezek. Kivárom a jövő hetet. Ha akkor sem lesz több munka, akkor majd elmehet a jövő héten.

Margitka csendesen öltögetett a sarokban, nem akarta, hogy a későbbben érkező lányok észrevegyék könnyes szemét. Otthon is titkolta, hogy milyen sokat kell szenvednie. Vilma kisasszony ellenszenve miatt.

Bandi azzal fogadta aznap délelben: — Nővérke, — dicséretet kaptam a dolgozatoméért, — de nézd csak milyen rongyos a cipőm. Ugy érzem az utcán a köveket, mintha mezítláb járnék...

— Majd megtaláltatjuk Bandikám a jövő héten. Addig teszünk bele néhány levelezőlapot. Szerencse, hogy nincsen sár!

Megpróbált mosolyogni, de nehezen sikerült. Az édesanyja azt mondta:

— Ma vettem egy kis petróleumot a boltban. Tudod lelkem, kikapszolták a villanyt, mert hogy a múlt hónapban sem fizettük. Elővettem a régi kicsi lámpát, elüldögélünk majd amellet is. Most úgy sincs itthoni varri valód.

Figyelem!

Legolcsóbb perzsa szőnyeg beszerzési forrás, rendelésre és készen Mindenféle gyapju fonalak és felvétel anyagok, mintázott és festett zsákszőnyegek nagy választékban. Hozzávaló selymes gyapju fonalak minden színben csak a „FORTUNA” szövedében szerezhetők be. Adrea, Strada Vlăhuta 4. szám, az udvarban

— Nincs anyuskám és egészen jó lesz nekünk az a petróleum lámpa is. — sóhajtott Margitka egy mélyet, aztán visszament a varrodába.

Az utcárok ott állt az öreg koldus. Egymásra mosolyogtak. Margitka azt gondolta:

— Ez a szegény, rokkant öreg ember többet szenved, mint én, — mégis mosolyog. En sem leszek szomorú. Engem sem hagy el az Isten. Ha felmond Vilma kisasszony, majd kapok másutt munkát. Hátha még jobban is megfizetik. Házkhoz is elmehetek és otthon is varrhatok majd! Nem hagy el az Isten...

Az öreg koldus is gondolt valamit, — mert még melegebbre fényesedett a mosoly az arcán. Sokáig nézett Margitka után. Aztán a zsebébe nyúlt és kivett egy spárgával átkötött lapos csomagot. Reszkető betűkkel ez a cím állott rajta:

„Rajnai Margitka kisasszonynak. Rigó-utca 12. Saját kezébe”. Azt, hogy „Saját kezébe” háromszor is aláhúzta.

— A Rajnai kisasszony elkésett! — jelentette Kovács Klári a varrodában. — Tíz perccel későbbben érkezett!

Vilma kisasszony szigorúan nézett végig Margitkán:

— Mindíg tudtam, hogy a legrendetlenebb teremtes az egész varrodában!

Margitkának arcába szökött a vér:

— Kérem szépen a Kovács Sári tegnap egy órát késett és nem jelentette fel senki! — kiáltotta.

— Na de most már elég legyen! Ahelyett, hogy belátna hanyagságát, még mások ellen áskálódik? És pont a Kovács Sárítól nem tud megérteni! A legszorgalmasabb és legkedvesebb varrolányomtól! Tudja mit? Tegye le a munkát és takarodjék haza! Eppen torkig vagyok magával!

Vilma kisasszony hangja rikácsolt, Kovács Sári meglökte könyökét a szomszédját és az asztal alá kuncogott.

Margitka felállt. Megtörölte a szemét, lerázta ruhájáról a szálakat és a kabátja felé indult.

— Gonosz, makacs, megátalkodott teremtes! — sziszegte Vilma kisasszony. — Most is, ahelyett, hogy bocsánatot kérne, gőgösködik! — Hát csak menjen! Ne is lássam!

Margitka felvette a kabátját, sapkáját és az ajtóból csak annyit mondott:

— Az Isten áldja meg Vilma kisasszony és ne büntesse meg azért, amit velem tett!

Kint havazott. A varroda vasalógőzős párás levegője utána csapott az ajtón. Ő pedig gépiesen lépegetett a jeges, havas utcán.

Odabent Kovács Sárinak, meg a barátnőinek is arcára fagyott a kárörvendő vihogás. Vilma kisasszony is rosszul érezte magát hirtelen. Ugy érezte, utána kellene szaladni, vissza kellene hívni ezt a mindennapi kenyéréért dolgozó szegényt, árva lányt. De mégsem tette meg. Dacosan összeszorította a fogát és odadobott egy fekete szeknyát Kovács Sárinak:

— Bontsa fel kérem! Már megint nem volt ott az esze amikor legépelte!

A hó nagy pihékben hullott, hamarosan fehér lett az egész világ. Az öreg koldus kopott kalapjára, rongyos kabátjára is szép fehér hermelin prém képződött. Lassankint hazafelé botorkált. Nehány fényes aprópénz zörgött a zsebében, — ilyen havazásban nem szívesen állnak meg az emberek, hogy elővegyék a pénztárcájukat.

Ment, ment az öreg, fáradt gyenge lába meg-megcsúszott a havas járdán. Jobb kezével a botot fogta, bal kezével azt a lapos csomagot simogatta a kabátja zsebében. És mosolygott az öreg. Az utcai zajban, forgalomban úgy ment, mintha nem is ember, hanem hazajáró lélek volna. Néha felnézett a háztetőkre, magasabbra nem emelhetta a fejét, nem engedte beteg, öreg hátgerince.

— Ejnye! Mi az? Szörnyűség! — Rettenetes! nem tud vigyázni? Hamar a mentőket! El még? Borzasztó!

Az utca vérkeringése egy percre megállt.

Megjelent a rendőr is. A villamos síneken ott feküdt az öreg koldus. Vörös, havas, sáros rongytömeg az egész ember. Hamarosan megjelentek a mentők is, — de csak a már beállott halált állapíthatták meg. A halott egy lapos

csomagot szorongatott a kezében. A rendőr megnézte a csomagot és azt mondta:

— El kell vinni erre a címre. Közben megérkezett a rendőrőrmester és magához vette a csomagot.

Az öreg koldus két nap mulva virágtalan csendes sírban pihent. Talán ott is mosolygott.

Margitka sokáig barangolt a havas utcákon. Nem mert hazamenni. Hogyan mondja meg otthon azt a rettenetes hírt, hogy kidobták a varrodából. Durván és igazágtalanul. És hátha két hétbe is beletelik, amíg újra munkát kaphat...

Sötétedett már mire mégis rászánta magát, hogy hazamegy.

— Ó, milyen jó, hogy hamarabb jöttél haza kislányom! — fogadta az édesanyja. — Kétszer is kerestett egy rendőr. Valami csomagot akar átadni.

— Csomagot? Nekem? és rendőr? — csodálkozott Margitka. — Vajjon mi lehet az?

— Nővérke, már megint itt van a rendőr! — jelentette Bandi, aki az ablakból figyelt ki az utcára.

— Rajnai Margit kisasszonyt keresem, — szólt a rendőr. Ha igazolni tudja magát, átveheti ezt a csomagot.

— Ki küldi? — kérdezte Margitka.

— Senki sem küldi. Egy öreg koldusnál találtuk, akit ma délután elűtött a villamos.

— Csak nem az a görbehátú, mosolygós bácsi, akivel gyakran elbeszélgettem? — kérdezte riadtan Margitka.

— Lehet, hogy az! Azonnal meghalt szegény!

— Margitka megmutatta az iratait, aláírt egy átvételi elismervényt, a rendőr szalutált és elment.

— Szegény öreg bácsi! — mondotta Margitka.

— Vajjon mi lehet a csomagban? — türelmetlenkedett Bandi. — Bontsa fel már!

— Ugyan mi lehet egy szegény öreg koldus hagyatéka?... És vajjon honnan szerezte meg a címetet? — kérdezte az édesanyja.

Margitka felvágta a zsinort és a külső papírból egy kemény vászon boríték került elő, abban másik boríték és így tovább egyik boríték a másikban. A hatodik borítékban zizegett valami. Papíros. Kiemeli, nem hiszi, hogy igaz amit lát. Pénz. Ezer leies. Sok. És ötszáz leies is. Margitka kezéből kiesik az egész csomag. Le kell ülnie. Meg kell kapaszkodnia. Nem, ez nem lehet. Pénz, pénzt küldött neki az öreg koldus a halálból...

Bandi hangosan számolta:

— Huszonöt... huszonhat... harminc... Nővérke harminckét ezer leit kaptál... Eppen harminckétezer leit... Hurrá! Most már külön varrodád lesz és ugy-e... ugy-e megtaláltatod a cipőmet is Nővérke drága. Ugy szeretnék megint iskolába menni.

Bandi sok csacsiságot fecsegett még össze, de Margitka egy szót sem hallott az egészből, mert az asztalra borulva zokogott.

A modern leánynevelés

nélkülözhetetlen eszköze a leánylét problémáival foglalkozó könyv. A világirodalom e téren gazdag termékeiből legkiválóbb sikerű, eléggé nem ajánlható munkák:

Gerely Jolán: **A MŰVELT LEÁNY**, emelkedett szellemű tanácsadó az élet és társadalmi érintkezés minden kérdésében, fiatal lányok számára nélkülözhetetlen. **Ára: 110 lel.**

Gerely Jolán: **HIVATÁS VAGY ROBOT?** A munka értékelése a krisztusi világnézet szemszögéből. Felemelő, lelkesítő, sok gyakorlati tanácsot nyújtó. **110 lel.**

Gerely Jolán: **ADD NEKEM A SZIVEDET.** Serdülő lányoknak kincsetérő munka. A leány legnagyobb problémájáról, a férjhezmenésről szól, okos, finom hangon, lebilincselően érdekes módon. **Ára: 110 lel.**

Gerely Jolán: **KI VAGYOK?** A szűzmáriás leánylét kialakítására páratlan eszköz e könyv. A modern leánylét minden problémáját lepergeti színes, eleven képekben s felemelő vallásmennyit a szűzanyás eszme magasztalára. **Ára: 120 lel.**

Kapható: **KÖNYVOSZTALYUNKNAL.**

A születés és halál örömei...

A születés és halál biológiai tény, amely a természet ércparagrafusának következménye. Az emberi sors legnagyobb tragédiája az elmúlás tudata. A teremtés mindég nagyobb csuda, mint a megsemmisülés, az alkotás bámulatot kelt, a pusztulás rezignáltságot.

A tudomány naponta megvalósít egy-egy darabkát, amely az életet egészségessé és igazságosabbá teszi. A betegség elleni küzdelem sok ragyogó eredményt produkált az általános élet meghosszabbítására a születést és halált, ennek mindnek a végét ne kérdezzük. Ami e két pont között van az maga az élet. Aki tud az élet pozitív örömeinek örülni, az sohasem gondol a megsemmisülésre.

A világhírű amerikai Gastro D.-t, amelyet az emberi egészség fenntartására adományozott nagy tudósok kutatásai révén, hozzájárul az emberi élet boldogságához, mert 10-15 éves súlyos gyomor- és bélbetegségeket, epe-, vese- és májbetegségeket teljesen kigyógyít, megszünteti az ideges állapotokat, álmatlanságot, szédülést, hányást és állandó fejfájásokat.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárban és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárban, București, Calea Victoriei 124.

Igy, most már tovább játszhat!

"Pansaplast Tapasz". Kissé kinyújtva helyezendő a sebre. A sebet azonnal higiénikusan elzárja, anélkül, hogy mozgásszabadságában gátolná Önt, vagy, hogy a kötés félrecsuszásától kellene tartania. Szerezze be előre. Magának és gyermekeinek.

Gyorskötés

Pansaplast Sebtapasz

MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN, DROGÉRIÁBAN ÉS KÖTSZERÉSZNÉL KAPHATÓ

Cselédet keresek...

Színfoltok a szociális nővérek cselédelhelyező hivatalából

Komoly gondoskodás történik a bucaresti magyar cselédeányokról Tizenöt-husz főről rövid idő alatt százon felül emelkedett a Szent Katalin egyesület tagjainak száma

București, november hó.

Megtörténik, hogy nekem kell elmenni cselédet keresni. Nem azért, mintha annyira bucarestieké hasonlítottunk volna át, hogy én végezném például a bevásárlásokat és más-miféleképp Transsylvaniaián kifejezetten háziasszonyi teendőket, mint amilyen a cselédszerződtetés is. Hanem, mert az illetékes családi tényező gyöngélgédes olykor-olykor férfi vállamra helyezi ezt a terhet is.

Rendszerint nem is bánom meg, ha elmegyek a szociális nővérek elhelyező irodájába, mert ilyenkor mindig kis bepillantást nyerek a cselédkérdésbe, amely a bucarestii magyarság és a Székelyország egyik több figyelmet érdemlő ügye.

Amint a szociális nővérek a Bucurestiben szolgáló magyar háztartási alkalmazottak érdekében teljesítenek, az előtt le kell venni a kalapot.

Már a szót is jóval meghaladja azoknak a székely lányoknak a száma, akik minden vasárnap délutánjukat a szociális nővérek otthonában töltik, egyesületüknek, a Szent Katalin egyesületnek kedves és tanulságos szórakozásaiban. Természetesen csekély szám ez a katolikus székely lányok ezreihez képest, akik Bucuresti utcáin, terein, sétakertjeiben, népművelőhelyein, sőt kis vendéglőiben vasárnap délutánonként kimenőznek. De már az is rendkívül kitartó munkáról és ügybuzgalomról tesz tanúságot, hogy a nővérekhez és a Szent Katalin egyesülethez ragaszkodó lányok eleinte alig tizenöt-husz főből álló társaságát sikerült ilyen nagy csoportra fölnevelni és ez a színvonalon megtartani. A nagyváros veszedelmes kísértő. A fiatal kor még veszedelmesebb.

A MAGYAR HÁZTARTÁSI SZEMÉLYZET KERESETT CIKK A FŐVÁROSBAN.

S a helyszerzéssel valóságos küldetést teljesítenek a nővérek. Igaz: most már van hatóság cselédközvetítő hivatal is Bucurestiben. Egy szép, bojárlik tágas szobában rendezték be "csöbutoros", elegáns váróteremmel, hivatalnoki és szolgaszemélyzettel, nagy nyilván-

tartó könyvekkel, de azért a román ur közönség mégis szívesen keresi fel a magyar leányok otthonát és közvetítő irodáját. A magyar háztartási személyzet úgy látszik még sokáig keresett cikk lesz Bucurestiben.

Nyilván a hatósági elhelyező iroda forgalmának a növelését célozza az az intézkedés, mely megtiltotta a szociális nővérek irodájának, hogy más vallású, mint katolikus leányokat helyezzenek el. Egy idő óta ki is van írva a Str. Peire Poni utcában levő otthon kapujára az erre vonatkozó figyelmeztetés. A nővéreket nem érinti ez a tilalom, nem is nagyon törekedtek arra, hogy más vallásuakkal foglalkozzanak, ami annál könnyebben megoldható, mert a reformátusoknak is van hasonló irodájuk és otthonuk, úgyhogy a protestáns magyar leányokról ott gondoskodás történhetik. De mégis sok kellemetlenségre vezetett ez a rendelkezés, mert a nővérek az ortodox román lányokat és asszonyokat még méltánylást érdemlő kivételes esetekben sem

Ovakodjunk a meghűléstől!

"Már a csontjaimban érzem a nedvességet. Biztos, hogy meghűltem".

"Amint hazaérsz, használjon Carmol*-t bedörzsölésre és rögtön elmúlik."

* Carmol a legjobb bedörzsölő szer meghűlés, gripa, reumatikus fájdalom és láz ellen. Ara 22 lei üvegenként.

vehetik pártfogásukba, amit a visszautasítottak sértő mellőzésnek tekintenek s azért gyakran rendeznek az irodán kötelező és fenyegető jeleneteket, úgyhogy nagy szükség volna karhatalom kirendelésére is. Már meg is kísérelték a nővérek, hogy rendőrszem kirendelését kérik, de a főváros ezt csak abban az esetben teszi meg, ha a kérelmező maga fizeti meg a rendőr havi járandóságát. Ekkora jövedelemmel azonban az otthon nem rendelkezik.

Már csak azért sem rendelkezik, mert a hatóságok megtiltották, hogy a cselédközvetítésért az iroda valamiféle díjat szedjen. Nem érdektelen, hogy közvetlenül e tilalom után adóhivatali közegek jelentek meg az irodán és magas jövedelmi adót akartak megállapítani a helyszerzés tekintélyesnek feltételezett bevételei után.

ÖTSZÁZ LEI EGY KISCSELÉD HAVI BÉRE. A FŐNYITUDÓK EZER LEIEN ALUL NEM ALLNAK SZÓBA...

De hogy szavamam ne felejtsem, elindultam cselédet keresni. Sokan vannak a kínálkozók az irodán, de a szegődések száma mégse nagy. A leányok igényei túlfokozottak; ötszáz leit elker egy tizennégy éves leányka, aki még semmihez sem ért. S a valamennyire is főzni tudók szóba sem állanak ezer leien alul.

Mikor belépve a tágas, alacsony terembe, az első terepszemlét végeztem, egy német hölgy éppen indulatosan kiáltott fel:

— Megadom a nyolcszáz leit, külön szobája van, mosnót hívok, s egy sorban dolgozom vele... Mit akar még?

A székely leány közönyösen rázta a fejét ezer leit kért.

Egy idős asszony szólított meg, aki a leányát szívesen elszegődítte volna hozzám négyszáz leiert, de csak azért, mert az most került Bucurestibe a falujából és még egy szót se tud románul.

— Szeretném, — mondta az asszony, — ha magyar helyen lehetne, míg betanul.

Nem lett volna kifogásom ellene, de a leányka olyan durcás és bizalmatlan tekintettel méregetett, mintha gyíkos híreket vette volna.

— Jó, jó, — tértem ki, — de hogy vigyek én a házamba ilyen kis vadócot?

Az asszony biztatott:

— Barátságos az máskor, nagyságos utca, csakhogy az előbb megszidtam egy kicsit.

S minthogy még mindig nem sok kedvet mutattam a csúfnézésű fruska felfogadására az asszony így biztatott tovább:

— Nemcsak hogy megszidtam, meg is vertem...

KIKAP A KATONA.

Közben egy katona jelent meg az irodában. Szép szál legény volt; tisztiszolga. Egyenesen a kedves nővér felé tartott.

— A kapitányné nagyságos asszonynak

Flammarionra emlékeztető, de annál még le-nyugzóbb stílussal és érdekesebben megírt népszerű tudományos könyv

Lenz János S. J.:

AZ EGEK HIRDETİK

A szerző egyike Közép-Európa legképzettebb csillagászaiknak. Könyvében nagyszerű lendülettel mutatja meg a világűr hihetetlen és fantasztikus titkait. Sok képpel, nagyon szép kiállítással.

Ara 95 lei és 15 lei portó.

Kapható: KÖNYVOSZTALYUNKNAL.

kellene egy cseléd.

— Akkor jöjjön el öngyúsága, vagy legalább is a kapitány ur, — hangzott a válasz. — Katonának nem adok leányt...

A baka vállat vont és már menni akart, de ekkor eléje perdült egy rokolyás székelyleány és folyékony románsággal mondta:

— Maga eljött ide, hogy kiválasszon egy leányt, aki magának is tetszik? Hogy képzeli azt? Szőke vagy barna tetszik-e jobban, mi?... Jobb lesz, ha elmegy dolga után...

A tisztiszolga nagyot nevetett a harcias fellépésén és jószívvvel engedelmeskedett.

— Igazuk is van, — mormogta távozóban. — Miért küldenek ilyen helyre engem?

Ilyen derűs apró események, percenkint színezik a Str. Petre Poni utcai elhelyező iroda hivatalos óráit. De gyakoriak a szomorú jelenetek is. Jönnek a kárvalott leányok, akik rossz bánásmódban részesültek és a tetejébe fizetésüket se kapták meg. Egészen fiatal gyermek-leánykák első balsikerrel végződött vállalkozásukból térnek vissza zokogva a nővérek védőszárnyai alá. Alig lehet megvizsgálni őket szegénykéiket. Vannak, akik üldözött vadként menekülve rontanak be, mert lopással vádolják őket, visszatartják kis holmijukat és rendőrkézre-juttatással fenyegetik meg, ahogyan mindenütt gyakran megesik a tisztességes cselédleánnyal is. Ilyenkor a nővérek ellátogatnak a cselédtartó gazdákhöz és megkísérik igazságot tenni, ha lehet az önzellen munka és a szürke fátyolos egyenruha tekintélyével, ha nem lehet, hát kérésre fogva a doigot, mert hatósági támogatásra nem számíthatnak eljárásukban, nem lévén olyan fórum, amely arra lenne hivatva, hogy a háztartási alkalmazottak és gazdáik között felmerült vitás ügyeket gyorsan, olcsón és a társadalom-védelem s az anyagi igazság szempontjainak figyelembevételével elintézzék.

LÁNYOK NÉLKÜL MARAD A FALU...

Egy tizenhároméves, eleven székelyleányt hoztam magammal az irodából, aki azt állítja, hogy az ő falujában egyáltalában nincsenek már lányok; mind itt szolgálnak Bucarestben s vagy végleg itt ragadnak, vagy pedig csak férjhez menni térnek vissza falujukba...

(j. b.)

Aláírják a német-japán kommunistasellenes egyezményt

Szerda délután írták alá, a japán császár nevében vicomte Mushakoji, Japán berlini követe, a német birodalom nevében pedig von Ribbentrop tejhatalmu megbízott a német-japán szerződést, amely a kommunista internacionalé elleni küzdelemre tűzte ki célul. Az aláírásnál német részről v. Erdmannsdorfi kiküldött és dr. v. Raumer, japán részről Inona követségi tanácsos és Oshima tábornok vettek részt.

KERESZTREJTVEÉNY

ROVATVEZETŐ: CSURÓS EMILIA.

46. (239.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17						18									
19						20					21				
22					23					24		25			
26				27					28		29		30		
31			32						33			34		35	
36		37		38				39					40		
41			42		43		44			45					46
47				48		49				50		51			
52					53		54				55		56		
		57				58				59		60		61	
62			63						64						65
67		68		69					70						71
72			73					74					75		
76				77		78					79				
80						81					82				
83															

Beküldendő sorok: Vízsz. 1., 49., 54., 65., 80., 82. Függ. 1., 2., 16., 20. és 50. Határidő: december 10.

Vízszintes sorok:

1 Hősköltevény. 17 Ilyen körülmény is van. 18 2500 m-en van az örök hó... 19 Csónak kelleke. 20 Munkás 21 Az a test, amely se nem uszik a víz tetején, sem le nem ül. 22 Ázsiai tó betűi összekeverve. 23 Kiseb lett a vizállása. 25 A vaj is ilyen. 26 Izmokban van. 27 Edény. 28 N. E. N. 30 „I”-vel fontos fizikai eszköz. 31 O-val függ. 32 Árpád követe. 33 Régi magyar vezér. 35. = 81. Vissza. 36 Nem ugyanaz. 38 Helyettesít — ók nélkül. 39 Az inas teszi fölszabadulásakor. 41 Egyiptomi isten. 43 Vissza: sivatag. 45 A nap is teszi. 47 Keményfejű. 49 A kör alkotója. 51 Az ország része. 52 Földrajzi műszó (lakható). 54 Régi népek. 56 Kisváros. 57 Tartomány Borneo szigetén. 59 Nem haszn. 61 Világnézet. 62 Torna-klub. 64 Trencsénmegyei község. 65 Gyógyszer. 66 „B”-vel: két vége van. 67 „B”-vel: fiunév. 69 Rf. 70 Lovak

viselik. 71 Kágéa. 72 Pólus. 74 Szerbiai folyó. 75 Hold — angolul. 76 „János” — spanyolul (fonetikusan). 78 DARMO. 79 Só. 80 Hercegi családneve. 82 Elem. 83 A tanrenden szerepel.

Függőleges sorok:

1 A költészet egyik agra. 2 Lázongások. 3 A hajlított test pályája. 4 Helység a Szentföldön. 5. = 26. 6 Allóviz. Horvát megye. 8 Ilyen lány is van. 9 Két s két t. 10 Allatkert — idegen nyelven. 11 Indulatszó. 12 Nóta. 13 Női név. 14 Bibliai alak. 15 Menj — népiesen. 16 Grammatikát tanulnak ilyenkor a gyermekek. 20 Az év egy része. 23 Főur. 24 Délben a nyáj teszi. 27 Mértani idam. 28 Tagadószó. 29 Vonatkozóto névmás. 33 Város Beludzsisztánban. 34 Fajai. 37 Geometria szögfüggvény. 39 Éneklő madarak. 40 Vissza: „R”-el napszak. 42 Afrikai félsziget. 44 Magyar puszta. 46 Sétáló férfi. 48 Könyörgés. 50 Orosz mocsar. 53 Arab talppont. 55 Gyerek-játék. 58 Ut. 60 Folyó — spanyolul. 63 Osztály — németül. 65 Város Keleti Turkesztánban. 68 Az ajak-festék. 70 Virág alkotórésze. 71 A sörgyártásnál használják. 73 A becsukott lakat hangja. 74 A mekka szent kő betűi keverve. 75 Becézett női név. 77 Zsineg vége. 78 A „sereg” betűi keverve. 79 A Vértus fele. 81. = 35. vízszintes vissza. 82 L-el edény.

A 44. számú keresztrejtvevényünk helyes megfejtése (Beküldte: Fecser Mihály.)

Vízsz. 1. Ha a király sértetlen, mindenkinek egy a törekvése. 22 Az erény számára nincs járhatatlan út. 69. + 72. Aki magát védi, úr! Függ. 2. Adj erőt elleneiddel szemben! 17. Mindegyiket a maga idejében! 21. Mindenkiel békét, a bűnök ellen háborút akarok! 28. Malária.

Megfejtették: Stifter Béláné, Zathureczky Zsigmond, Szimits Erzsébet, Bucsa József, Lázár Béla, Horn Ilona, Zakariás I. István, Zakariás Tibor, Lengyel Edit, Papp Mózes, Adámkovits Aladárné, Suszter Ottó, Müller Margit, dr. Kerekes Zoltán, Szabó Gézáné, Sándor János, özv. Záknoffy Antalné, Benedek Judit, Misztrik Kató, Dombórády Ferenc.

A kisorsolt könyvet Szabó Gézáné (Arad) nyerte meg. Postára tettük.

A rovatvezető üzenete

Zakariás I. István. Köszönöm a küldött rejtvevényeket, még nem nézhettem át részletesen, bizonyára jók lesznek. Szomorúságában őszinte szívvel osztozunk. Horn Ilona. Kérését áttettük a kiadóhivatalhoz. Papp Mózes. Köszönöm kedves sorait és kellemes időöltést kívánok. Páll V. Géza. Köszönöm a küldött rejtvevényeket, bizom benne, hogy jók. Következő rovatunkban részletesen válaszolok.

O'Neill, az új Nobel-díjas író

Írta: Heszke Béla

Az európai közvélemény bizonyos csalódással vette tudomásul, hogy az év irodalmi Nobel-díját amerikai szerző kapta. Nem ezt várták. Hónapokkal a döntés előtt egészen más nevek voltak a találgatások homlokterében. Sokan emlegették Duhamelt, Claudelt, Valéryt. A svéd akadémia döntése tehát mártán keltett csalódást, midőn O'Neillnek, az amerikai színpadi szerzőnek ítélte a mai viszonyok között is gondtalan életet biztosító összeget, nem beszélve arról, az óriási erkölcsi kitüntetésről és sikerről, amivel a svéd mérnök és gyáros végakarátának minden évben megismétlődő érvényesítése jár. Mindenesetre Paul Claudel, vagy Paul Valéry kitüntetését nagyobb ünnemmel vették volna tudomásul, de ugyanakkor a svéd akadémia döntését nem nevezhetjük igazságtalannak. O'Neill is megérdemelte a kitüntetést. Azonban hangsúlyoznunk kell, hogy ő is megérdemelte a nem kizárólagosan csak ő.

Zseniális ember és amit alkotott, az a drámairodalomban valóban a zseni megnyitkozását bizonyítja. Ezt annál inkább elismerjük, ha Maurice Barres meghatározására gondolunk: „A zseniális ember olyasvalamit ad, amire az emberi szellemnek szüksége van a amit más nem tudott előtte nekünk ajándékozni.”

O'Neill színpadi szerző és kitüntetéséből tanubizonyosság arra, hogy Victor Hugónak igaza volt, midőn a drámát valamennyi műfaj között a legkövetkezőbbnek és a műfajok között a fejlődés legvégső határán állónak tartotta. A művészetek között, a zene után, a színház áll a legközelebb az ember lelkéhez és a legközvetlenebb, hatásában a legmélyebben szántóbb. Az élet játékát akarva nem akarva játszó ember a legjobban a színházban, életének kicsinyített vetületében, talál önmagára, hatódik meg, sír, nevet és együttérez. A színház, bár válságban van és fordulóponton jutott, akárcsak társadalmunk egész művészete, a legjobban vonzza ma is a tömegeket. Gondoljunk csak szűkebb hazánk jó színházait játszó táblás házaira. O'Neill kitüntetését tehát nem az írónak, hanem a színpadi szerzőnek szót s így a Claudelék és Valéryk lemaradása nem mellőzés, hanem csak a színpadi szerző győzelme a prózairók és költők felett, Pirandello-nak is csak ez volt az előnye. A színház győzött a próza és a költészet felett. Habár kérdezhetnők: Vajon a színház nem egyesít-e magában mindent?

A harmincas évekig O'Neill pályája állandó fejlődést mutat. A zseni kereste önmagát. Természetesen ez a keresés nem járt teljes eredménnyel, mert az író élete óriási küzdelem saját énjével s egész tevékenysége az önmaga megtalálására indított marcangoló keresés. Az egyszerű ember találja meg egy csapásra önmagát. Legalább is úgy véli, hogy megtalálta. A zseni csak nagynéha ismer önmaga hangjára, de önmagát aligha találja meg. Innen van a sok lázban fogant csodálatos alkotás. Jelzőkövei annak a döbbenetes utnak, amely a zseni lelkében rajzolódik, kanyarog és a teremtő kiélésen keresztül röppen a megdicsőülés felé.

O'Neill írói fejlődésének utján számos darabjában az amerikai életet, izlést, az amerikai ember rejtett és bevallott vágyakozásait oly nagy eredetiséggel, változatossággal és őzinteséggel mutatta be és fejezte ki, mint előtte senki más. Mig neves honfitársa, Sinclair Lewis az amerikai életnek hatalmas freskóját adta műveiben, Balzac és Flaubert arányaival és modorában, addig O'Neill egészen más uton haladt. Nálunk nem találjuk meg Lewisnek, a nagy francia mesternek emlékeztető tulajdonságait: a világos szerkesztést, rendszerezést és a tulatos típusábrázolást. Ellenben annál több kísérletet találunk a színpad terén Strindberg, Ibsen és Wedekind modorában; Conradból a regényírásban, Nietzscheből a filozófiában. Sőt még a klasszikusnak hatása is kísért néhány alkotásában.

O'Neill 1888-ban született. Többi életrajzi adatát elhagyhatjuk. Amerikai bohém ember változatos, de az ottani életformákhoz viszonyítva banális folyású élete volt. Színigazgató fia, aki ismeri a „színfalak világát”, ő maga is szerepelt és a Harvard egyetem dramaturgiai tanfolyamát végezte. Tapasztalatokban gazdag, a színpad technikájával ismerős és kétségtelenül a dráma művelésére hivatott tehetséges ember, akinek minden eredetisége ellenére végig kellett járnia az izmusok és irányok lépcsőjét, hogy eljusson az eredetiségig. A monologirástól kezdve a freudi elemző drámáig, végigjárta az expresszionizmus, a szimultánizmus és a misztérium iskoláját.

Első színművei (Szomjúság, Az olaj, A ka-

raibok Holdja stb.) realista szkececek, színpadi vázlatok, amelyeknek tárgyát saját kóbor életéből merítette. A „Karibok Holdja” c. darabjában, mely expresszionista irányzatú, egy jellem tulajdonságának felnagyításával, állandó kihangsúlyozásával és következetes ismételtetésével olyan hatást akart elérni, hogy a nézők a végén egynek véljék magukat a szereplővel. „A látóhatáron túl” c. darabját játszották először hívatásos színészek. Ez az amerikai farmer-élet egyszerű képe, Chehov modorában előadva. „A légy” c. darabja tette ismertté a nevet. Ez egy család története. A darab alapja a szerencsétlenül kötött házasság s az ezt követő család, ami tragédiát idéz elő. Ettől a darabjától kezdve O'Neill az expresszionista színművek mesterei példáját írja (Jones császár, A szörös majom) állandóan ismétlődő és szinte monoton hatásokkal arra törekszik, hogy visszaadja annak a rombolásnak az erejét és éreztessze a romlást, amit a tudattalan végez, midőn a tudatos gondolkodásba tör. Ezekben a művekben O'Neill, hol a társadalom ellen harcol, hol a természet visszahívó hangját dicsőíti, hol a hűnös ember erkölcsi tisztulását festi, hol az elállatiasított proletár tragikus magáraeszmélését mutatja be. Keserűek, élesek és sokszor durvák ezek a darabok és meglepő dinamizmussal, fülledtséggel teljese. „Az Isten minden gyermekének szárnya van” c. darabjában az amerikai társadalomtól megvetett színesbőrűek és félvérek védelmére kél. 1927 után O'Neill zsenije egyre jobban és jobban kiteljesedik. Szociális látomásokat és lélektani komplexumokat visz színpadra. Az expresszionizmusról áttér a színholizmusra. „Az élet forrása” c. művében csodálatos képletekben feltárja az emberi élet nagy vágyakozásait. „Brown, a nagy istenség” c. darabja az az emberi kétszínűség mesterei alkotása. A szereplők álarcos játsszák a darabot, a kétszínű embert jelképezve, akiben két én lakozik: az igazi én és az azt palástoló beszélő én. Az egész mintha Talleyrand híres mondásának igazolására íródott volna: „A beszéd a gondolatok palástolására való”.

„Marco milliomos” c. játéka, éles szatírája a parvenű amerikai milliomosnak. Darabjainak hosszú sorát legsikerültebb és egyben főműve koronázza: a „Különös közteték”. Ujszerűségében páratlan darab. Egy merész kísérlet döbbenetes sikere. Zseniális művész fordulópontot jelentő alkotása. A darab 9 képből áll s játék-

Hetek óta betegesen néz ki!

Semmihez sincs tulajdonképpen étvágya, mindig fáradt és sápadt, holott ezelőtt egészen más volt! Gondolt e már arra, hogy — amint az gyakran előfordul — mindennek oka a hólyag és vese-utak eltitátlanodása is lehet? Ebben az esetben sürgősen le kell folytatnia egy tisztító kurát HELMITOL-tablettákkal — már néhány nap múlva megfigyelhető az eredmény.

HELMITOL BAYER
TABLETTA „Bayer“

ideje 5 óra. A játék szereplői két szöveget mondanak: az első szöveg a társadalmi konvenciók alapján alkotott gondolatok sorozata, amely után a szereplő elmormolja monológ formájában igazi, tudatokból felszabadított gondolatait is. O'Neill ezzel a darabjával azt tette a színpadon, amit Joyce a prózában végzett „Ulysses” c. művével, a „Különös közteték” egyben a jelen tagadása is, hisz O'Neill kifejti a gondolatot, hogy: „Ha meg akarunk győződni arról, hogy élünk, vagy a múlthoz, vagy a jövőhöz kell folyamodnunk, mert a jelen csak közteték”.

A legutóbbi 5 évben, O'Neill teljesen a pszichológiai realizmus irányában dolgozik. Egyike az elsőnek, aki a színpadon azt a stílust és előadásmódot akarja megvalósítani, amelynek Proust és Joyce a prózában már megalkották klasszikus példát.

O'Neill újat hozott és olyan irányt mutatott a drámairodalomban, amit senki előtte nem tett. A szellem fejlődésében végzett ugartörésnek méltó elismerése és jutalmazása a számára kiadott Nobel-díj.

NEM SIRUNK A CSONKAMISÉKEN

(Mert eddig egyetlen verset sem olvastam, amely a megölt és gyakran a szentmise közben meggyilkolt spanyol katolikus papokat siratta volna.)

Kigyult a Felsőzsiget, a szent Ibéria.
Pusztulás, gyötrellem, romban a templomok.
Száz papnak száz misét kell abban hagynia,
Megtámadt életük, gyertya, mely ellobog.

És anyai rom felett nem zokog senkise,
Hhallgat a szívekben felszerelt rádió.
Oh, hallgát, mert e gyász: elűszentelt-mise,
Aldozat, amelyet Istenért hozni jó.

Csonkán maradt a kéz, mit éppen kinyitott
A pap, hogy mondja: „Mást az Ur van veletek!”
Titiok maradt a szó, a szent szó, mely titok:
Addig jutott csak el: „Vegyétek!.. Egyétek!”

Nem lett átváltozás, nem jött az áldozás:
Ki áldozott előbb lett véres áldozat...
Oh meanyi, hány ezer, mind más és újra más,
Az Ur egyet lát csak, az Ur nem lát sokat.

Mert ő egy s mind ahány papja, mind ő maga,
Mert egy az áldozat: élte és életünk.
Nem sirtak Krisztusért (az asszonyok jaja
Nyögött csak egy helyen)... mást mi sem tehetünk!

Testvér! A készülék, mely szívünk, csendben áll.
Bár nagy a fájdalom, hallgasson így tovább.

A sok nagypénteki halál — látszathalál:
Lesz húsvéti misénk... csengő... átváltozás.

Mert mondta ugyan, hogy ő az Ember fia,
(Nem Dávidó, bárha földjén született ő),
Monodta, hogy nélkülöz, hogy meg kell halnia,
De mondta azt is, hogy Isten ő s ítélté.

Ötven-hatvan évünk, éltünk csak útszakasz,
Bár annak is örök cölhöz kell vinnie;
Szavad elhal, tudod; egyszer csak elakadsz,
De Jézus Isten: az Ut, Igazság, Ige.

Semmiink, ha ő nem a miénk. A századok
Ő nélküle silány jelek, üres talány.
Nélküle ha van is tudomány, nem ragyog,
Ha étel volna is: nem lelkünk asztalán.

Most a csonka misék napja van s gyásza tart.
Gyertya van és nem ég, de a tűz mégis ég.
Elnémul a dal, amely zokogni akart,
Hallgatva vár a föld tájéka mind a négy!

Nem kérdi: Mi lehet? — mert tudja, látta má
Volt az így máskor is, akkor is volt halott,
Temették akkor is, de utján a Halál
Megtutott az elől, kit Judás eladott.

Habján halált vívó nagy Gangesok vize
S te vérvörös folyam, mely ma oly nagyra vagy,
Hisszük, értetek is van e csouka mise.
Jézus, Zarándokunk felétek is haladt!..

MAGYAR BÁLINT.

Az idegesek rövid életük!

Eszevett-e Ön már sajátmagán az idegkimerülés alatt felsorolt tüneteit:

Ingerlékeny, levert, tagjai reszketnek, nyugtalan, szívdobogása van, gyakran szédül, félelem érzete van, álmatlan, nyugtalan álmai vannak, egyes testrészek érzéketlen, ijedős, túlzott érzékenység zajok, szagok iránt. Kábító szerek utáni vágyódása, mint dohány alkohol, tea, kávé; szemidegek rebbenése, vértódulás, hangulatosság, emlékezése meggyöngyül, beszédzavarai vannak.

Amennyiben fentiek közül valamelyik is, mint az idegesség tünetei fellépnek, úgy az Ön idegei komolyan meggyengültek és megerősítésre szorulnak.

Ne hagyja így tovább fejlődni a dolgokat, mert igen könnyen komoly zavarok léphetnek fel az agy működésére, a test gyors hanyatlására, amelyeknek következménye a korai halál.

Függetlenül attól, hogy ideggyengeségének mi az oka, felkérem Önt, szíveskedjék engem sorával felkeresni, mert készséggel tudok Önnek teljesen díjtalanul és portómentesen egy egyszerű módszert ajánlani, amely Önnek egy örömdetes meglepetést fog okozni. Ön bizonyára már sok pénzt áldozott különböző szerekre, amellyel legfeljebb egy átmeneti javulást ért el. Biztosíthatom arról, hogy én a helyes módszert ismerem, hogy ideggyengesége gyógyulást nyerjen.

Ezen módszer egyben visszaadja Önnek életkedvét, a munkakedvét és az ahhoz szükséges erőt, egyesek azt írják nekem, hogy úgy érzik magukat, mint akik újjászülettek volna.

Mindezt orvosi megfigyelések is igazolják.

Önnek csak egy postalevelezőlapba kerül és ennek ellenében küldök Önnek teljesen díjtalanul egy könyvet.

Amennyiben nem tudna azonnal írni, úgy őrizze jól meg ezen hirdetést.

Levelek ide irányítandók.

ERNST PASTERNAK
Berlin SO.,

Michaelkirchplatz 13. Abt. 738.

KÖZGAZDASÁG

Hat hét alatt egy árdragítási kihágás sem történt

A kereskedők és a spekulatívörvény. — Szeptemberben megállott az áremelkedés?

Bucurestiből jelentik: Hat hete annak, hogy a kormány megkezdte az árdragítások letörésére irányuló munkáját. Minisztertanácsi határozat jelent meg, amely a legszigorúbb megtorlást helyezi kilátásba mindazok ellen, akik a megélhetést az árak mesterséges, indokolatlan emelésével nehezítik majd közzétették azoknak az árúknak jegyzékét, amelyek a helyi hatóságok által maximálhatók. A nyugati államokban végrehajtott valutareformok pánikszzerű hangulatot teremtettek az árupiacon nálunk is attól tartottak az emberek, hogy a lej értékét — a kormány minden megnyugtató kijelentése ellenére is — le fogják szállítani. Ez nem történt meg, a Nemzeti Bank aranykészletének ártértékkelésével kapcsolatban pedig a kormány ügyfélsziki, attól tartott, hogy a gazdasági élet ezt is félreérti. Az aggodalom felesleges volt, a kereskedelem nyugodtan fogadta az intézkedést és jelentősebb áremelés nem történt.

Közben a kereskedelmi miniszter nyilatkozott arról, hogy a kormány mit ért a mai helyzetben árdragítás alatt? Azt az áremelést, ami a szeptember elsejei árrakkal jelentkezik. Szeptemberig is volt drágulás, mégpedig elég nagymértékű, de ezt az állam adó, illeték és bélyegzőffenzívája idézte elő. Ezek a terhek szeptemberig hozzácsatolhattak az árakhoz, megtették az áremelő hatásukat s ezzel a drágulási folyamat meg is állt.

Az árdragítás ellen megindított kormány-offenzíva óta az egész országban egyetlen árdragítási panasz került a bíróságok elé, aradon, egy ottani kávéház ellen, de ez is felmentéssel végződött. Hat hét óta az ország egész területén, még Bucurestiben sem vettek fel egyetlen egy kihágási jegyzőkönyvet sem kereskedők ellen árdragítás miatt.

A kereskedők legtöbbször nem utaznak meg nem engedett hasznokra s ha az árak emelkednek, ebben rendszerint nem a kereskedelemnek van része. Különbőség van áremelkedés és árdragítás között. Az előbbinek természetes és elkerülhetetlen okai lehetnek, az utóbbi mesterséges indokolatlan növelése a közvetítői haszonnak. A törvény csak az utóbbi bünteti. Áremelkedés ez utóbbi 6 hét alatt is jelentkezik, de ez nem árdragítás. Az árhullámzásai táblázat szeptember óta a következő képet mutatja:

A kézműárak ára változatlan.
Rövidárak szintén.
Zöldesfélek: 10 százalékos drágulás.
Hal: 10 százalékos drágulás.
Bőrárak: emelkednek.
Ruhaneműek ára változatlan.
Vasárak: változatlan.
Tűzifa: 5 százalékos áremelkedés.

Ebből a kimutatásból az látszik, hogy csak azok a szezoncikk drágultak, amelyek az évek ebben a szakában mindig drágulni szoktak, — kivéve a bőrneműeket, amelyek áremelkedése világszerte s valószínűleg a lázas fegyverkezések következtében beállott nagymérvű árúreszt követelménye.

Hangsúlyozzuk azonban, hogy az áraknak e viszonylagos megállapodottsága csak a szeptember elején jegyzett árrakkal szemben mutatkozik. Ezt megelőzően nagyjából drágulás volt, ennek azonban — mint mondtuk — javarészt nem is a kereskedelem, hanem az állam volt a szerzője, amely az új terhek egész légióját zudította a termelésre.

Ancora. A török kormány erőlyesen cáfolja a török pénzgység leértékeléséről elterjedt híreszteléseket.

A braşovi Munkakamarában napok óta tárgyalások folynak a júlívölgyi bányamunkások munkabéremelésének érdekében.

November 25-én kezdődött meg Moszkvában a lengyel—orsz vasutak kiküldöttjeinek nagygyűlése, amelyen a lengyel—orsz vasutai személy- és teherforgalom kimélyítéséről tárgyalnak.

Néhány napon belül megkötött a román—norvég kereskedelmi egyezményt. Bucurestiből jelentik: A kereskedelmi és iparügyi miniszteriumban már jó néhány hete folynak a tárgyalások Norvégia megbízottjával, hogy román—norvég kereskedelmi egyezményt hozzanak létre. A tárgyalások néhány napon belül véget érnek. Mindkét fél részletesen kidolgozta feltételét s most már csupán az illetékes kormányok jóváhagyása hiányzik. A román gazdasági körök nagy reménykedéssel néznek az egyezmény megkötése elé. Norvég részről Norvégia meghatalmazott minisztere, míg román részről Pop Valér iparügyi miniszter írja alá az egyezményt.

Nagy Mikulási vásár!

10 deka csokoládé praliné 8 lei, 10 deka Mikulási desszert bombon különlegesség 12 lei, 10 deka maláta 4 lei, csokoládés töltött kenyér: 10 deka 6 lei. szövet-Mikulások 13, 20, 25 lei. Külföldi Selyem-Mikulás darabja 4, 5 lei. Mikulási figurák, tejszokoládék, stanolok, csizma darabja 3 lei. Cipők és papucskok nagy drb. 5, 6 lei. Rendkívüli szép Mikulási díszdobozok 12, 15, 20, 25, 30 lei. Új füge negyed kg. 11 lei. Új datolya 10 deka 8 lei. Mikulási szaloncukorka különlegességek délm-gyümölcsök, mandarin, narancs, grep-fruits Mikulásra hihetetlen olcsó árért. **Kirakatalmat és áruimat kérem megfigyelni.**

Aszódi, Sas-palota.

Arccihirdetések

Lakás

Butorozott szoba kiadó idősebb magános úrnőnek. Cim: Oradea, Str. Vlahuta 58. szám.

Világos, utcai butorozott szoba a központban azonnalra kiadó. Oradea, Strada Duca 8. I. em.

Kapualatti butorozott szoba, külön előszobával. esetleg ellátással is kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga No. 7.

Két utcai szoba konyha és mellékhelyiségekkel álló lakás kiadó. Oradea, Str. Leazanului 12. sz.

Adás-vétel

Eladó olcsón egy polituros ágy. Oradea, Strada Alexandri 32. emelet balra.

Eladó teljesen jó állapotban levő télikabát 12—13 éves fiúnak. Mártonffy, Oradea, Str. Densuşianu 25. szám.

Jókarban levő télikabát 10—12 éves fiú részére eladó. Oradea, Str. Barleri 5.

Eladó ebédülő kredenc, asztal és egy 6 karu esztár. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

MAGAS

árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot bármilyen mennyiségben, **H E R B S T** ókszerész Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 3.

Különféle

Közpött gazda fizetés nélkül, csak lakás és élelemért elhelyezkedést keres. Leveleket „Megbízható gazda” jellegre a kiadóba.

1 liter asztali bor 8 lei, rizling 10 lei, delavare 12 lei, muskotály 16 lei. Jó Lajos fűszerüzletében, Oradea, Str. Tache Joneşcu.

Társat kerese 20—30.000 leivel női-férfi kalapüzletéhez. A felszerelés megvan. — Mester, Oradea, I. C. Bratianu No. 50.

Idősebb megbízható tisztességes asszony mindenféle házi munkát vállal elsejére. Ferenc Jánosné, Oradea, Str. Decebal 32.

Gyomorégés, és gyomorsavtúltengés, emésztési zavarok, epebaj ellen biztos hatású a Magotin gyomorpor. Ára 60 lei. Lerakat: Csanda gyógyszerár, Oradea.

SZÍNHÁZ

AZ ORADEAI SZÍNHÁZ MŰSORA:

Vasárnap 11 órakor matinén: **Ejjeli menedék-hely.** Olcsó helyárrakkal. — 3 órakor: **Csodahajó.** Operett újdonság. Olcsó helyárrakkal. — 6 órakor: **Csárdás.** Rendes helyárrakkal. — 9 órakor: **Csárdás.** Rendes helyárrakkal.

Hétfőn 5 órakor: **Vallomás.** A prózai együttes bucsuja. Olcsó helyárrakkal. — Este 9 órakor: **Csárdás.** Utolsó bucsuelőadás. Az operett társulat bucsuja.

— **Vasárnapi előadások.** Vasárnap négy előadást tart a színház. Dél előtt 11 órakor matinén az Ejjeli menedék-hely, olcsó helyárrakkal, délután 3 órakor a Csodahajó operettnek lesz első olcsó helyáru előadása, vasárnap délután 6 és este 9 órakor a Csárdás operett kerül színre rendes helyárrakkal.

— **Hétfőn délután** 5 órakor bucsuzik a prózai együttes, amikor is a Vallomás kerül színre olcsó helyárrakkal.

— **Hétfőn este** utolsó bucsu előadásban Csárdás kerül színre rendes helyárrakkal.

— **Mindenki gondoskodjon előre jegyről a bucsu előadásokra, mert óriási az érdeklődés.**